

Berenschot

Monitor Experimentenwet BIZ

Jaarrapportage 2011

Holmer Doornbos
Pascal Kreijen

29 maart 2012

Monitor Experimentenwet BIZ

Jaarrapportage 2011

Inhoud	Pagina
1. Inleiding	1
1.1 Achtergrond	1
1.2 Opzet monitor	1
1.3 Leeswijzer	3
2. Algemeen overzicht	4
2.1 Inleiding	4
2.2 Geografie en locatiemarkers van initiatieven	5
2.3 Fase waarin de initiatieven zich bevinden	6
2.4 De initiatiefnemers van een BIZ	7
2.5 Argumenten voor het instellen van een BIZ	8
2.6 Doelstelling en activiteiten	11
3. Proces en samenwerking	13
3.1 Inleiding	13
3.2 Vertrouwen tussen gemeente en initiatiefnemers	13
3.3 Totstandkoming van een BIZ – van informeel overleg tot formalisering	15
3.4 Uitvoeringsfase	25
4. Kosten en baten	33
4.1 Oordeel over de tijdsinvestering	33
4.2 Algemeen oordeel	34
5. Samenvatting	37
Bijlage I Gesprekspartners	
Bijlage II Overzicht BIZ initiatieven 2011	
Bijlage III Resultaten BIZ draagvlakmetingen	

1. Inleiding

1.1 Achtergrond

De kwaliteit en veiligheid van een bedrijfsomgeving zijn zowel voor ondernemers als gemeenten van groot belang. Om de kwaliteit en veiligheid te verbeteren, investeren zowel gemeenten als bedrijven in deze omgeving. Bedrijven investeren in de omgeving om de aantrekkelijkheid van hun bedrijf voor klanten te verhogen. Ook voor de lokale overheid is een leefbare bedrijfsomgeving van belang. De bedrijfsomgeving heeft invloed op de leefbaarheid van het omliggende gebied; burgers willen een veilige en leefbare omgeving om in te werken, te wonen en te winkelen.

Met het introduceren van de Bedrijveninvesteringszones (BIZ) wil het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I), samen met VNO-NCW, MKB-Nederland en de VNG, investeringen door ondernemers in bedrijvenlocaties faciliteren om zodoende de kwaliteit ervan te verbeteren. Dit moet resulteren in schonere, veiligere en aantrekkelijkere bedrijvenlocaties.

Het ministerie van EL&I heeft hiertoe in overleg met het georganiseerde bedrijfsleven, de VNG en het ministerie van Binnenlandse Zaken een tijdelijke wet geformuleerd: de Experimentenwet BIZ, die per 1 mei 2009 in werking is getreden. De wet heeft een tijdelijke duur en vervalt met ingang van 1 juli 2015. Er is geen beperking in het aantal experimenten, wel een beperking in de tijd: experimenten dienen binnen twee jaar na inwerkingtreding van de wet van start te gaan, dus vóór 1 mei 2011 (dat wil zeggen: de heffingsverordeningen moeten binnen die twee jaar gereed zijn). Begin 2010 is deze periode verlengd tot 1 januari 2012.

Over de periode 2009 – 2011 zullen de BIZ initiatieven gemonitord worden. In 2012 zal de Experimentenwet geëvalueerd worden. Dan zal bekeken worden of, en zo ja hoe, een definitieve wet wordt ingesteld. De monitor is erop gericht om gedurende drie jaar te kijken wat er 'groeit en bloeit' aan experimenten, waarbij de Tweede Kamer eens per jaar wordt geïnformeerd over de voortgang van de experimenten. Bovendien levert deze monitor informatie voor de evaluatie in 2012.

Deze rapportage bevat de monitor van het derde jaar waarin de Experimentenwet BIZ in werking is en beschrijft de initiatieven die vanaf de invoering van de Wet tot aan 15 maart 2012 zijn ontstaan.

1.2 Opzet monitor

Proces en fasering

BIZ is een instrument voor en door ondernemers dat het voor hen makkelijker maakt om gezamenlijk te investeren in een aantrekkelijke en veilige bedrijfsomgeving, waarbij alle ondernemers in de BI-zone meebetalen en heldere afspraken worden gemaakt met de gemeente. Wanneer een (bij Wet omschreven) meerderheid van de ondernemers voor is, kan de gemeente een heffing opleggen aan alle ondernemers in het gebied. De opbrengst vloeit vervolgens terug naar de vereniging of stichting van ondernemers van de zone, om de door hen gewenste activiteiten uit te voeren.

Wij hanteren voor het monitoren van de ‘geboorte’ en het ‘leven, opbloeien of afsterven’ van een BIZ, de onderstaande fasering (tabel 1). Deze is gebaseerd op de Memorie van Toelichting (MvT) en is, in overleg met het ministerie van EL&I, in zoverre aangepast dat er nu drie globale, volgtijdelijke fasen te onderscheiden zijn. Wij hebben de formele fase opgesplitst in een formaliseringsfase en een uitvoeringsfase. De formaliseringsfase bevat de activiteiten die het BIZ initiatief een formeel karakter geven¹. Het uitvoeren van de doelstellingen en activiteiten van de BIZ noemen wij de uitvoeringsfase. Binnen de fasen onderscheiden wij verschillende activiteiten. Deze hoeven temporeel niet in de gegeven volgorde te lopen en kunnen in de praktijk ook parallel lopen.

Fase	Activiteiten
Informele/overlegfase	Initiatief Draagvlaklobby onder ondernemers Afstemming met gemeente Planvorming
Formaliseringsfase	Oprichting organisatie (stichting, vereniging) Tekenen uitvoeringsovereenkomst Vaststellen verordening Draagvlakmeting en instelling (of niet)
Uitvoeringsfase	Uitvoering van activiteiten Jaarlijkse verantwoording

Tabel 1 Fasering

Onderzoeksaanpak

Het opzetten en uitvoeren van deze monitor doet Berenschot in opdracht van het ministerie van EL&I. Tijdens de voorbereiding en uitvoering van de monitoring vindt afstemming plaats met een begeleidingscommissie welke bestaat uit vertegenwoordigers van het ministerie van EL&I, de VNG, VNO-NCW, MKB-Nederland en de verenigde Kamers van Koophandel.

Voor de monitoring hanteren wij een dieptespoor en een breedtespoor. Met het breedtespoor verwerven wij algemene informatie over de BIZ experimenten. In het dieptespoor worden de resultaten uit het breedtespoor verder ingekleurd en verrijkt.

Voor het breedtespoor worden alle experimenten die bekend zijn onderzocht, ongeacht welke fase zij zich bevinden. Het breedtespoor wordt uitgevoerd door middel van een combinatie van dossieronderzoek en jaarlijkse online enquêtes onder ondernemers (ondernemers die in het BIZ bestuur zitting hebben en/of ondernemers die initiatiefnemer zijn) en betrokken gemeenteambtenaren.

Binnen het dieptespoor wordt een aantal experimenten uit het breedtespoor van dichtbij gevolgd. Om een goed en meer kwalitatief beeld te krijgen van het proces van uitvoering worden de

¹ De oprichting van een vereniging of stichting voor de BIZ hebben wij aan de formaliseringsfase toegevoegd, deze stond in de MvT bij de informele overlegfase.

personen die betrokken zijn bij de uitvoering van deze experimenten, geïnterviewd. In principe worden de experimenten in het dieptespoor drie jaar lang gevolgd.

Nieuwe initiatieven

Om nieuwe initiatieven zo snel mogelijk in beeld te hebben, worden partijen die betrokken zijn bij de begeleiding van experimenten (CLOK, NVBO en Platform Binnenstadsmanagement en regionale contactpersonen van KvK, MKB-Nederland, VNO-NCW en VNG) gevraagd om de hen bekende initiatieven door te geven. Daarnaast is het mogelijk om via de website, die VNG, EL&I, MKB-Nederland en VNO-NCW gezamenlijk hebben opgezet, initiatieven aan te melden. Verder is de berichtgeving in de lokale media gevolgd om nieuwe initiatieven en ontwikkelingen binnen bestaande initiatieven in beeld te krijgen. Hierbij zijn betrokkenen benaderd ter verificatie en onderbouwing. Ook de afstemming en samenwerking met Joost Menger van Stad en Economie is hierbij relevant geweest.

1.3 Leeswijzer

Deze rapportage is als volgt opgebouwd. In hoofdstuk 2 gaan we in op het algemeen beeld van de initiatieven die per 15 maart 2012 in beeld zijn, waarbij we onder meer ingaan op de algemene kenmerken, doelen en activiteiten. In hoofdstuk 3 gaan we in op het proces om tot een BIZ te komen en de samenwerking tussen gemeenten en ondernemers daarin. In hoofdstuk 4 gaan we in op kosten en baten voor zover die in dit stadium bepaald kunnen worden. Ten slotte geven we in hoofdstuk 5 een korte samenvatting van het beeld tot dusver.

2. Algemeen overzicht

2.1 Inleiding

De stand van zaken van de initiatieven is gebaseerd op informatie die verstrekt is door ondernemers en gemeenten die zich hebben aangemeld voor de monitor. Bij aanmelding voor de monitor hebben initiatiefnemende ondernemers en gemeenten informatie over het betreffende initiatief verstrekt (doelen, fase, aard van het gebied et cetera). Op basis van de enquête die van oktober tot december bij zowel initiatiefnemende ondernemers als gemeenteambtenaren heeft uitgestaan, is deze informatie geactualiseerd en aangevuld. Bij de in deze monitor gepresenteerde enquêteresultaten is aangegeven op hoeveel respons (n) de cijfers zijn gebaseerd. Dit varieert per onderwerp omdat niet alle vragen voor alle respondenten van toepassing zijn geweest en omdat respondenten de enquête niet volledig hebben ingevuld. Met name daar waar het gaat om de meningen van de ondernemers, zowel de initiatiefnemende als ondernemers binnen een BIZ in de uitvoeringsfase, is de respons laag. Bij deze laatste groep ondernemers moet worden opgemerkt dat niet kan worden aangegeven in welke mate de respons representatief is, omdat het zicht op de totale groep ondernemers op dit moment ontbreekt. Daarnaast zijn nieuwsberichten over en documentatie van de initiatieven verzameld. De gegevens in de monitor zijn gebaseerd op de laatst bekende informatie per 15 maart 2012.

Aanvullend hieraan zijn in februari en maart gesprekken gevoerd met ondernemers, ambtenaren en betrokken adviseurs van een selectie van initiatieven. Deels zijn dit dezelfde partijen die voorgaande jaren ook betrokken zijn. Om recht te doen aan de ontwikkelingen van afgelopen jaar is een aantal vertegenwoordigers van nieuwe gebieden toegevoegd. In bijlage I is een overzicht weergegeven van de geïnterviewde personen. Dit jaar zijn in het kader van de monitor, ruim 20 personen geïnterviewd.

In de volgende paragrafen gaan we achtereenvolgens in op de geografie en fase van de huidige initiatieven, de initiatiefnemers van een BIZ, de argumenten voor het instellen van een BIZ en de doelen en activiteiten die bij de verschillende initiatieven nagestreefd worden. Tenzij anders aangegeven presenteren wij over 2011 cumulatieve cijfers (dus met inbegrip van de initiatieven van 2009 en 2010).

Zoals in de inleiding aangegeven was 1 januari 2012 de deadline voor het vaststellen van de heffingsverordeningen. Dit betekent dat gebieden waarvoor de heffingsverordeningen zijn vastgesteld zich in de formaliseringsfase bevinden. Gebieden waar dit niet (tijdig) gebeurd is zijn dus automatisch gestopt. Het is dus feitelijk niet meer mogelijk dat initiatieven zich in de initiatieffase bevinden. Het is nog wel mogelijk voor gebieden waarvan de heffingsverordening is vastgesteld de formele draagvlaktoets op een later tijdstip te houden. In een substantieel aantal gevallen heeft de formele draagvlakmeting inmiddels plaatsgevonden, in een aantal gevallen loopt de meting nog en er zijn enkele gebieden die overwegen een meting te houden. Een aantal gemeenten heeft voor alle potentiële gebieden heffingsverordeningen vastgesteld om ondernemers de mogelijkheid te bieden alsnog een BIZ initiatief te starten.

2.2 Geografie en locatienmerken van initiatieven

Op 15 maart 2012 zijn er 234 locaties in beeld waar een initiatief voor een BIZ is gestart sinds de wet per 1 mei 2009 in werking is getreden (zie bijlage II voor een overzicht). De monitor probeert hierin zo volledig mogelijk te zijn. Opgemerkt moet worden dat er een grijs gebied bestaat waarvan er onduidelijkheid is over de aanwezigheid van een initiatief en/of de status ervan. Mogelijke initiatieven waarvan niet met zekerheid kan worden vastgesteld of deze actief zijn, zijn niet in de monitor opgenomen. De initiatieven in de monitor zijn verdeeld over 100 gemeenten. In een aantal gemeenten zijn er dus op meerdere locaties initiatieven voor een BIZ gestart. Afgelopen jaar zijn er 104 initiatieven bijgekomen ten opzichte van het voorgaande jaar (2010). Er zijn echter ook initiatieven gestopt, bijvoorbeeld als gevolg van het niet halen van de draagvlaktoets. Er blijven daarmee 135 'actieve' initiatieven over: initiatieven die de draagvlaktoets gehaald hebben en met uitvoering bezig zijn en initiatieven die bezig zijn met de voorbereiding daarvan. Hoewel de deadline voor het vaststellen van de heffingsverordeningen van 1 januari 2012 inmiddels verstreken is, is het nog steeds mogelijk om draagvlaktoetsen te houden.

BIZ initiatieven worden door het hele land genomen. Het laatste jaar is de verspreiding van initiatieven over gemeenten verder toegenomen. Er zijn het afgelopen jaar 42 nieuwe gemeenten bijgekomen. De grootste daarvan is Amsterdam met 13 initiatieven. Den Haag is ook dit jaar weer koploper voor wat betreft het aantal initiatieven: 25. De trend dat BIZ initiatieven in toenemende mate in kleine gemeenten plaatsvinden heeft zich sterk doorgezet. Voorgaande jaren vonden de meeste initiatieven plaats in grote gemeenten, dit jaar vinden de meeste initiatieven plaats in kleine gemeenten. Inmiddels vindt ruim vier op de tien initiatieven plaats in een gemeente met minder dan 50.000 inwoners. Ruim één derde van de initiatieven vindt plaats in grote gemeenten (zie Tabel 2).

	2009		2010		2011	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
< 50.000 inwoners	16	29%	39	30%	97	41%
50.000 – 100.000 inwoners	13	23%	34	26%	44	19%
>100.000 inwoners	27	48%	57	44%	93	40%
Totaal	56	100%	130	100%	234	100%

Tabel 2 Initiatieven naar omvang gemeente

Momenteel vindt 57% van alle initiatieven plaats in winkelgebieden en vindt 40% van de initiatieven plaats op bedrijventerreinen. Dit is in lijn met het beeld van voorgaande jaren dat er meer initiatieven in winkelgebieden worden genomen.

	2009		2010		2011	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Bedrijventerreinen	26	46%	48	37%	95	40%
Kantorenpark	1	2%	1	1%	1	0%
Winkelgebied	28	50%	78	60%	132	57%
Anders (gemengd)	1	2%	3	2%	6	3%
Totaal	56	100%	130	100%	234	100%

Tabel 3 Initiatieven naar type terrein

De ontwikkeling die in 2010 geconstateerd werd dat er meer initiatieven in kleinschaliger gebieden plaats vinden, wordt dit jaar verder doorgezet (zie Tabel 4). In gebieden met minder dan 100 ondernemingen is het aantal initiatieven relatief toegenomen. Met name in winkelgebieden met meer dan 200 ondernemers is het aantal initiatieven relatief afgenomen.

	2009		2010		2011	
	% bedrijven- terrein	% winkel- gebied	% bedrijven- terrein	% winkel- gebied	% bedrijven- terrein	% Winkel- gebied
< 100 ondernemingen	21%	23%	27%	29%	29%	36%
100-199 ondernemingen	43%	36%	39%	40%	33%	40%
> 200 ondernemingen	36%	41%	33%	31%	38%	24%

Tabel 4 Initiatieven naar aantal ondernemingen

2.3 Fase waarin de initiatieven zich bevinden

Initiatieven waar een (formele) draagvlakmeting heeft plaatsgevonden en waar voldoende draagvlak is geconstateerd, bevinden zich in de uitvoeringsfase. Momenteel (15 maart 2012) bevindt zich bijna de helft van alle initiatieven die sinds 2009 gestart zijn, in de uitvoeringsfase (zie Tabel 5). Dit is, in aantal initiatieven, meer dan een verdubbeling ten opzichte van eerdere jaren.

Momenteel bevinden zich – per definitie – geen initiatieven meer in de informeel overlegfase, omdat de deadline voor het vaststellen van de heffingsverordening (1 januari 2012) is verstreken. Initiatieven waarbij geen heffingsverordening is vastgesteld zijn als gestopt aangemerkt, initiatieven waarbij wel een heffingsverordening is vastgesteld maar waar nog geen draagvlaktoets heeft plaatsgevonden bevinden zich in de formaliseringsfase.

Een aantal gemeenten heeft ervoor gekozen om, gezien de deadline, bij voorbaat heffingsverordeningen te laten vaststellen. Ondernemers in deze gebieden kunnen nog besluiten om een draagvlaktoets te houden. De verwachting is dat enkele gebieden van deze mogelijkheid gebruik zullen gaan maken. In een aantal gebieden is op dit moment nog een draagvlakmeting aan de gang. Het aantal gebieden in de uitvoeringsfase kan dus nog verder toenemen.

Ruim één derde van alle initiatieven die sinds 2009 genomen zijn, zijn inmiddels gestopt. Deels zijn dit initiatieven die in 2009, 2010 en/of in 2011 de draagvlaktoets niet hebben gehaald en deels zijn dit initiatieven die zijn gestopt vóór dat een draagvlaktoets heeft plaatsgevonden. In totaal zijn er afgelopen jaar ca. 50 initiatieven gestopt.

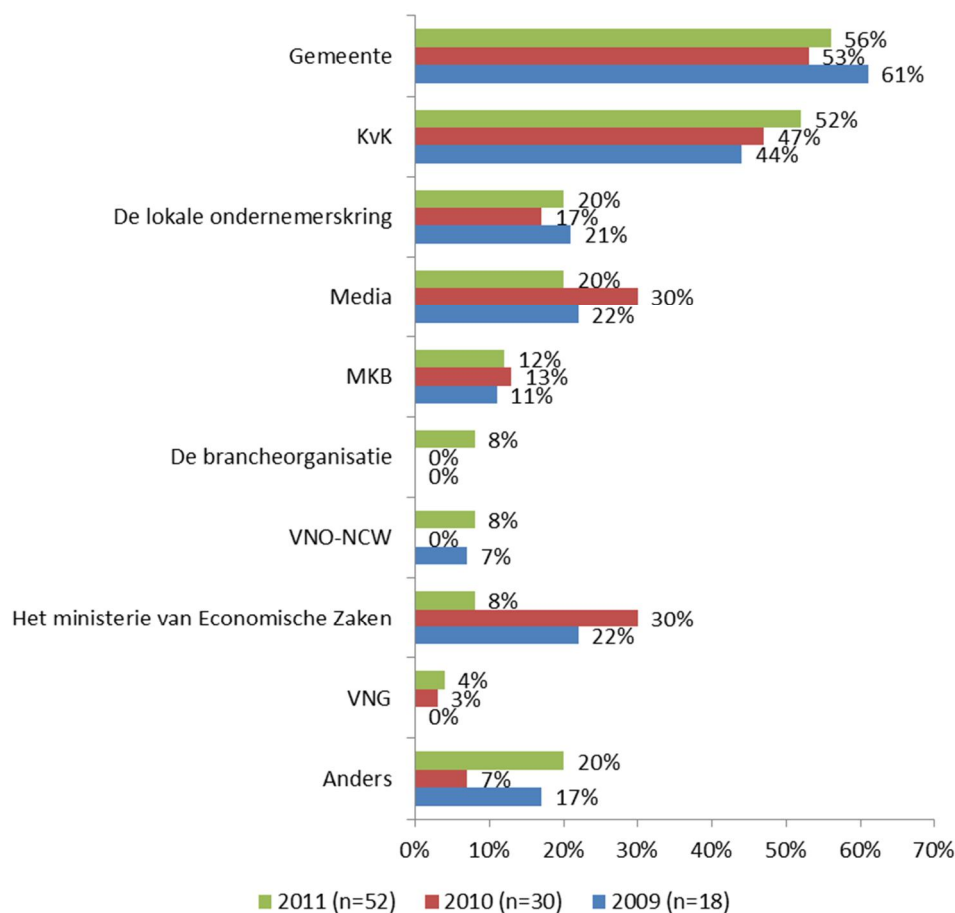
	2009		2010		2011	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Informele overlegfase	27	48%	16	12%	0	0%
Formaliseringsfase	7	13%	24	18%	28	12%
Uitvoeringsfase	8	14%	46	35%	108	46%
Initiatief (tijdelijk) gestopt	12	21%	44	34%	98	42%
Onbekend	2	4%	0	0%	0	0%
Totaal	56	100%	130	100%	234	100%

Tabel 5 Fase waarin de initiatieven zich bevinden

2.4 De initiatiefnemers van een BIZ

Het initiatief voor de BIZ komt voornamelijk van ondernemersverenigingen, winkeliersverenigingen en stichtingen voor beveiliging van bedrijventerreinen. Hieruit blijkt, en de gesprekken bevestigen dit beeld, dat initiatieven, voor zover bekend, doorgaans voortkomen uit bestaande (vrijwillige) samenwerkingsverbanden en organisaties.

De meeste initiatiefnemende ondernemers worden door de gemeente bekend gemaakt met de BIZ en de mogelijkheden die dat biedt. Dit beeld is het laatste jaar verder versterkt. Ook de Kamers van Koophandel, de media en het ministerie van EL&I wijzen ondernemers op de mogelijkheden van de BIZ. In de onderstaande figuur is weergegeven op welke manier ondernemers bekend zijn geraakt met het BIZ instrument.

Figuur 1 Hoe bent u bekend geraakt met BIZ?

2.5 Argumenten voor het instellen van een BIZ

Ondernemers

De betrokken initiatiefnemende ondernemers noemen vrijwel allemaal als argument om een BIZ te overwegen het voorkomen van zogenoemde *free riders*. Bij de bestaande vrijwillige ondernemersinitiatieven, zoals een ondernemersvereniging, zijn vrijwel nooit alle ondernemers aangesloten. De activiteiten die vanuit het vrijwillige initiatief ontplooid worden, worden betaald door de groep aangesloten leden, maar veelal hebben alle ondernemers er voordeel van.

Het omgekeerde is ook zichtbaar: waar zaken al goed geregeld zijn is een BIZ niet meer per se nodig. Met name op bedrijventerreinen lijkt deze factor te spelen: op nieuwe terreinen zijn collectieve zaken als beveiliging en parkmanagement veelal vastgelegd in de huurovereenkomst. Op andere terreinen is soms al een goed functionerende parkmanagementorganisatie of collectieve beveiliging actief met een hoge participatiegraad. In deze gevallen biedt een BIZ geen toegevoegde waarde en wordt de planvorming gestaakt.

Een ander argument dat genoemd wordt betreft het kostenaspect. Door het bestaande initiatief onder te brengen in een BIZ worden de kosten door 100% van de betrokkenen opgebracht, waardoor de bijdrage van de bestaande leden omlaag kan. Ook wordt er voor gekozen om de bestaande bijdrage gelijk te houden of zelfs te verhogen, waardoor er met meer betalende ondernemers, meer budget beschikbaar komt.

Verder wordt als argument genoemd dat bestaande activiteiten met een BIZ meer continuïteit en professionaliteit verkrijgen als gevolg van de meerjarenplanning en begroting. Door het meer lange termijn karakter hoeft er niet meer voor elke activiteit afzonderlijk geld ingezameld te worden.

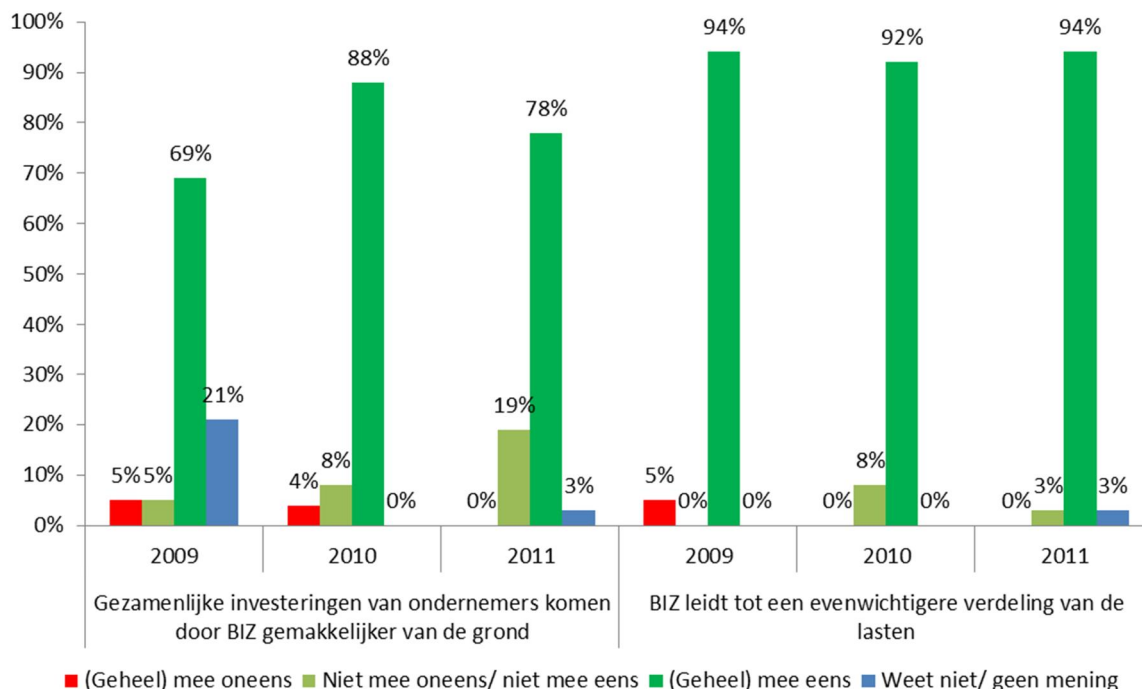
Daarnaast geven initiatiefnemende ondernemers aan dat een BIZ een instrument kan zijn om het collectief bewustzijn te vergroten. In een aantal gebieden is het verenigen van ondernemers de belangrijkste motivatie geweest. Ook wordt aangegeven dat een BIZ op termijn mogelijkheden biedt voor wijkontwikkeling en professioneler gebiedsmanagement, vanwege de grotere collectieve mogelijkheden die het instrument biedt.

De overwegingen van initiatiefnemende ondernemers om tot een BIZ te komen zijn hiermee niet gewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaren.

Gemeenten

Dat een BIZ bijdraagt aan een betere verdeling van lasten tussen ondernemers wordt ook door de meeste gemeenten als voordeel gezien. Ook het feit dat ondernemers in het gebied gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen, waardoor ook de cohesie tussen ondernemers toeneemt, wordt als belangrijk voordeel gezien. Daarnaast wordt er door een enkele gemeente als voordeel genoemd dat met een BIZ organisatie een spreekbuis ontstaat van ondernemers richting de gemeente. De gemeente heeft hiermee een aanspreekpunt bij ondernemers in het gebied.

Het voordeel van een betere verdeling van de lasten tussen ondernemers dat door veel ambtenaren genoemd wordt, is ook in een aparte stelling voorgelegd. Bijna alle gemeenteamttenaren zijn het er inderdaad mee eens dat BIZ leidt tot een evenwichtiger verdeling van de lasten. Ook geeft een meerderheid aan dat gezamenlijke investeringen van ondernemers gemakkelijker van de grond komen door BIZ. Wel zijn ambtenaren het afgelopen jaar hier minder stellig in geworden. Een verklaring hiervoor kan zijn dat het totstandkomingsproces door zowel gemeenten als ondernemers als niet eenvoudig wordt ervaren (zie hoofdstuk 3).

Figuur 2 Mogelijke voordelen van een BIZ volgens ambtenaren (2009, n = 19; 2010 n = 25; 2011 n = 32)

BIZ in vergelijking met andere ondernemersfondsen

Naast de BIZ bestaan ook andere instrumenten die tot doel hebben de kwaliteit van het openbaar gebied van en rondom bedrijvenlocaties te verbeteren en de *free rider* problematiek te voorkomen, bijvoorbeeld een opslag op de Onroerend Zaak Belasting (OZB) die ten goede komt aan ondernemers (het 'Leids model') en reclamebelasting. In gesprekken met ondernemers en gemeenten die voor de BIZ gekozen hebben worden de volgende voordelen ten opzichte van andere instrumenten genoemd:

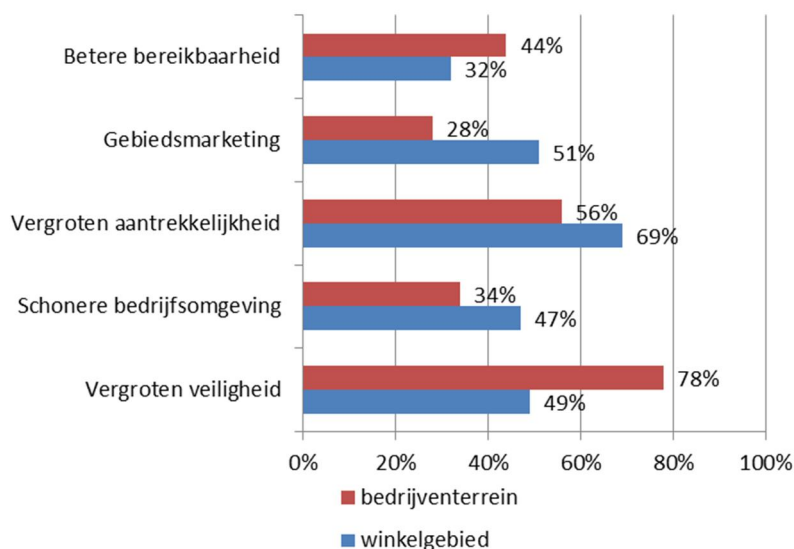
- Het BIZ instrument wordt, meer dan andere instrumenten, met name door ondernemers ervaren als 'voor en door' ondernemers, omdat de doelen en activiteiten door ondernemers zelf zijn opgesteld en omdat de ondernemers de middelen zelf beheren.
- Draagvlak bij ondernemers is een vereiste. BIZ is het enige instrument waaraan expliciet draagvlakereisen aan zijn verbonden. Met name gemeenten zien dit als een voordeel.
- De BIZ maakt het mogelijk een gebiedspecifieke heffing op te leggen. Dit is voor de OZB-opslag niet mogelijk.
- De BIZ sluit *free riders* volledig uit, waar bij reclamebelasting het nog steeds mogelijk blijft voor individuele ondernemers om relatief weinig of zelfs helemaal niet bij te dragen. De grondslag voor reclamebelasting vormt immers de gevelreclame-uiting. Door kleinere of zelfs geen gevelreclame-uiting meer te plaatsen kan de belasting tot € 0,- worden teruggebracht. Ondernemers geven aan dat dit ook gebeurt.

In de eerste rapportage werd ook als voordeel genoemd dat een BIZ (en ook de OZB-opslag) geringe perceptiekosten met zich mee brengt, omdat gebruik gemaakt wordt van het WOZ-bestand en inning via de OZB. Uit gesprekken zowel dit jaar als vorig jaar blijkt dat de BIZ heffing voor de gemeentelijke belastingdienst (systeem)aanpassingen vereist die tijdrovend en kostbaar zijn. Bovendien betreft dit veelal aanpassingen die anders niet of over veel langere termijn zouden zijn gedaan. De kosten die gemeentelijke belastingdiensten moeten maken variëren maar zijn vooral in het voorbereidingstraject aanzienlijk, volgens de meeste respondenten. Deze investeringskosten voor het opstarten van een BIZ worden over het algemeen door de gemeenten niet in rekening gebracht bij de BIZ. Met name kleinere gemeenten laten deze systeemaanpassingen achterwege en hanteren een afzonderlijke, vereenvoudigde, administratie voor de BIZ aanslagen.

2.6 Doelstelling en activiteiten

Om te komen tot ondertekening van de uitvoeringsovereenkomst en de heffingsverordening dienen de BIZ initiatieven doelstellingen te formuleren. Dit gebeurt door middel van het opstellen van een projectplan. Hierin staat onder meer wat de ondernemers met de BIZ zones willen bereiken. Voordat de verordening kan worden vastgesteld moet er een uitvoeringsovereenkomst worden getekend tussen de vereniging/stichting en de gemeente. Deze overeenkomst bepaalt in ieder geval dat de vereniging of stichting de activiteiten uit het plan van aanpak zal uitvoeren om datgene te bereiken wat vooraf is aangegeven.

De doelstelling van de meeste initiatieven betreft het vergroten van de aantrekkelijkheid van de bedrijfsomgeving, gevolgd door het vergroten van de veiligheid. Het vergroten van de aantrekkelijkheid van de bedrijfsomgeving en promotie (gebiedsmarketing) komt relatief vaker voor bij winkelgebieden. Het vergroten van de veiligheid komt relatief vaker voor bij bedrijventerreinen. Winkelgebieden geven ook aan dat een doelstelling van de BIZ het organiseren van evenementen is. Dit vertoont nauwe samenhang met het vergroten van de aantrekkelijkheid van de bedrijfsomgeving. Veel initiatieven formuleren in de uitvoeringsovereenkomst algemene doelen voor de BIZ zoals het versterken van de economische structuur, het vergroten van de aantrekkelijkheid van het centrum en een verhoging van schoon, heel en veilig en het verbeteren van de leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit (zie Figuur 3).

Figuur 3 Percentage initiatieven met betreffende doelstelling

Om deze doelstellingen te bereiken moeten activiteiten worden ondernomen. In winkelgebieden gaat het hierbij veelal om het organiseren van evenementen, promotie en het aanbrengen van kerst- en sfeerverlichting. Op bedrijventerreinen gaat het meer om activiteiten die gericht zijn op veiligheid, zoals het plaatsen van camera's en collectieve beveiliging. Ook gaat het om activiteiten die gericht zijn op het vergroten van de aantrekkelijkheid van de bedrijfsomgeving door bijvoorbeeld herstel van schade, graffiti-removal en extra schoonmaakactiviteiten.

Uit gesprekken blijkt dat men vaak nog verkennende is welke activiteiten men wil en kan ontplooiën. De BIZ plannen geven veelal op hoofdlijnen aan welke (typen) activiteiten de BIZ organisaties de komende jaren willen ontplooiën. Dit vereist nadere uitwerking in jaarplannen. Hiervoor worden commissies in het leven geroepen die dit ter hand nemen. Dit proces is momenteel gaande in gebieden die zich per 1 januari 2012 in de uitvoeringfase bevinden.

In gebieden die al enige tijd actief zijn blijkt dat het zoeken naar passende activiteiten een continu proces is. Om snelle resultaten te laten zien is in een aantal winkelgebieden bijvoorbeeld gezamenlijk strooizout en sneeuwscheppen ingekocht, wordt een website ontwikkeld en worden evenementen georganiseerd. Daarnaast wordt gezocht wat er met BIZ nog meer mogelijk is. Hierbij wordt gedacht aan onder meer aan de afstemming van de afvalverwerking of gezamenlijke inkoop van onder meer energie.

3. Proces en samenwerking

3.1 Inleiding

Zoals in paragraaf 1.2 aangegeven worden in de MvT bij de Experimentenwet BIZ drie fasen onderscheiden, de informele overlegfase, de formaliseringsfase en de uitvoeringsfase. De eerste twee fasen moeten er toe leiden dat er een BIZ van kracht wordt. Als deze eenmaal van kracht is, verkeert de BIZ in de uitvoeringsfase. In deze eerste twee fasen is er sprake van een intensieve samenwerking tussen de initiatiefnemers van de BIZ en gemeenten.

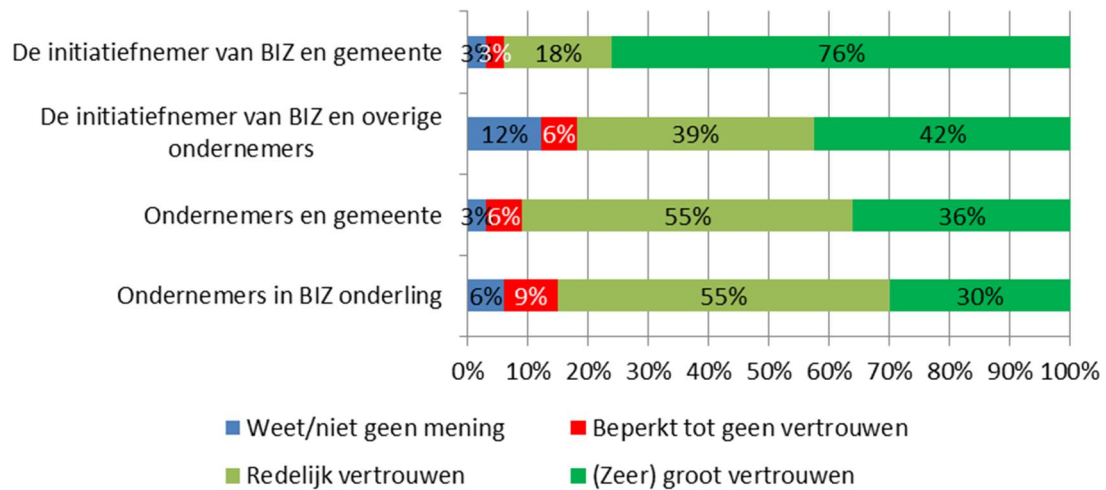
In dit hoofdstuk schetsen we eerst een algemeen beeld van het onderling vertrouwen tussen gemeente en initiatiefnemers. Vervolgens gaan we per fase in op het procesverloop en de onderlinge samenwerking. In de eerste twee fasen is dit gebaseerd op informatie van gemeenten en initiatiefnemende ondernemers. Er is op dit moment een aantal gebieden waar de BIZ zich nu een jaar in de uitvoeringsfase bevindt, in paragraaf 3.4 worden de resultaten weergegeven van de enquête onder de ondernemers in deze zones. Het betreft hier een beperkt aantal ondernemers die gereageerd hebben, het beeld dat op basis van deze enquêtes wordt geschetst is dus alleen indicatief en geen representatief beeld. In algemene zin geldt dat het beeld is gebaseerd op enquêteresultaten en is aangevuld met de bevindingen uit gesprekken.

3.2 Vertrouwen tussen gemeente en initiatiefnemers

Zowel initiatiefnemende ondernemers als gemeenteambtenaren zijn in de enquête bevraagd over hun waardering van het vertrouwen tussen verschillende partijen die betrokken zijn bij de oprichting van een BIZ. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen initiatiefnemers, de gemeente, ondernemers in het algemeen en de ondernemers in de (beoogde) BIZ.

Gemeenten

De waardering door gemeenten van het onderling vertrouwen is vergelijkbaar met eerdere jaren. Ruim driekwart (76%) van de gemeenten beoordeelt het vertrouwen tussen initiatiefnemers en de gemeente als groot tot zeer groot. Dit is aanmerkelijk hoger dan hoe gemeenten het vertrouwen tussen ondernemers en gemeente in algemene zin ervaren (zie Figuur 4). Uit de enquête blijkt dat ca. 36% van de gemeenten dit als (zeer) groot beoordeelt.

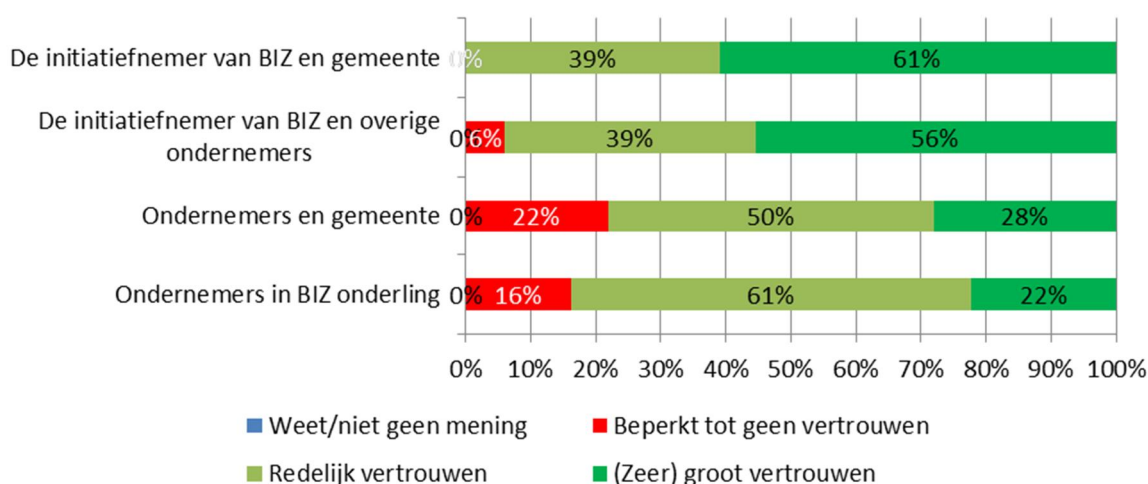

Figuur 4 Beoordeling van vertrouwen tussen partijen betrokken bij het oprichten van een BIZ volgens gemeenten (n=26)

Initiatiefnemende ondernemers

Meer verschuiving vindt plaats bij in de waardering van vertrouwen door initiatiefnemende ondernemers. Net als voorgaande jaren zijn de initiatiefnemende ondernemers die de enquête op dit punt hebben ingevuld licht kritischer dan gemeenten: 61% beoordeelt het vertrouwen tussen initiatiefnemer en gemeente als (zeer) groot. De rest, 39%, beoordeelt dit als redelijk, waar voorgaande jaren nog ruim 10% beperkt tot geen vertrouwen ervoer. De beoordeling van het vertrouwen door initiatiefnemers is ook op andere punten positiever dan voorgaande jaren en komt daarmee steeds meer in lijn met de (positievere) beoordeling door gemeenten.

Wat echter vrijwel gelijk is gebleven is de beoordeling door initiatiefnemers van het vertrouwen tussen ondernemers onderling in de BIZ.

Figuur 5 Beoordeling van het vertrouwen tussen partijen betrokken bij het oprichten van een BIZ volgens ondernemers (n=18)

Over het algemeen kunnen we zeggen dat er redelijk tot groot vertrouwen bestaat tussen de diverse partijen betrokken bij de BIZ. Bovendien lijkt met name het vertrouwen tussen ondernemers/initiatiefnemers en gemeente verder te zijn toegenomen. Ook zijn er geen grote verschillen tussen hoe gemeenten dit zien en hoe de initiatiefnemers dit zien. De initiatiefnemers van een BIZ en de gemeente hebben onderling veelal intensief contact en het onderling vertrouwen is hier, van beide kanten, het grootst. Op dit punt is het vertrouwen van initiatiefnemers gegroeid.

3.3 Totstandkoming van een BIZ – van informeel overleg tot formalisering

In deze paragraaf wordt ingegaan op de afzonderlijke fasen in het totstandkomingsproces. We baseren ons hierbij op de gegevens van de ondernemers die al in de uitvoeringsfase zitten en terugkijken op de informele overlegfase. Van hen is het merendeel tevreden over de draagvlaklobby. Ten opzichte van vorig jaar is dit beeld nauwelijks gewijzigd.

	2009		2010		2011	
	N	%	N	%	N	%
Zeer ontevreden	0	0%	0	0%	0	0%
Ontevreden	1	7%	3	12%	1	6%
Niet tevreden/ niet ontevreden	2	14%	1	4%	2	11%
Tevreden	9	64%	17	68%	10	56%
Zeer tevreden	2	14%	4	16%	5	28%
Weet niet/ geen mening	0	0%	0	0%	0	0%

Tabel 6 Mate van tevredenheid ondernemers over de draagvlaklobby (2009 n=14; 2010 n=25; 2011 n=18)

In vrijwel alle gesprekken met ondernemers en gemeenten komt het knelpunt van de beschikbaarheid van een adequaat adressenbestand terug. Ondernemers beschikken zelf vaak niet over een volledig bestand. Ook de gemeenten beschikken niet over een kant-en-klaar bestand dat de informatie bevat die nodig is voor een draagvlakmeting of de lobby daarvoor. Het WOZ bestand

bevat een (belangrijk) deel van de benodigde informatie, maar dit is niet toegesneden op het gebruik voor BIZ: het fijnmazige onderscheid naar bijvoorbeeld object typen ontbreekt, de mogelijkheid om aan te sluiten bij de specifieke gebiedsafbakening van het BIZ gebied is lastig. Dit betekent dat aanpassingen handmatig moeten gebeuren. Ook wordt genoemd dat het WOZ bestand niet actueel is op het moment van (informele) draagvlak verwerving maar per 1 januari. Bovendien mogen de gegevens waarover de gemeente wel beschikt, in het kader van privacy, niet zonder meer aan derden verstrekt worden. De gegevens die de Kamer van Koophandel verstrekt zijn vaak niet actueel en hebben geen relatie met het object. Ondanks bereidwilligheid en inzet van zowel gemeente als ondernemers blijkt het in vrijwel alle gebieden lastig om tot een goed bestand te komen. Sommige gemeenten maken de keuze om de BIZ aanslag te versturen na de OZB aanslag. Eventuele wijzigingen kunnen zo verwerkt worden in het BIZ bestand. Een andere overweging hiervoor is de zorg van gemeenten dat ondernemers, bij onvrede over de BIZ, de gehele aanslag niet betalen.

Initiatiefnemende ondernemers geven daarnaast in de enquête aan dat het informeren, betrekken en overtuigen van ondernemers een tijdrovende en arbeidsintensieve klus is, met name als het gaat om ondernemers die geen lid zijn van de bestaande verbanden. Veel van deze ondernemers zijn vaak terughoudend of onverschillig. Zowel in winkelgebieden als op bedrijventerreinen blijkt het moeilijk om alle neuzen dezelfde kant op te krijgen. Op bedrijventerreinen wordt dat nog eens versterkt vanwege de grote diversiteit aan bedrijven in veel van deze gebieden. In algemene zin worden de volgende factoren genoemd die het verwerven van draagvlak lastig maken:

- Het wantrouwen van ondernemers jegens de gemeente dat overwonnen moet worden. Hierbij spelen vaak specifiek lokale issues, niet zelden met een lange historie. Het gaat dan bijvoorbeeld om eerdere besluiten over de invoering van betaald parkeren, werkzaamheden aan toegangswegen etc.
- Het 'kleindenken' van ondernemers – een deel van de ondernemers in het gebied is niet of nauwelijks geïnteresseerd in belangen die verder reiken dan de eigen onderneming; of, zoals één van de respondenten aangaf: "niet elke winkelier is een ondernemer."
- Het bereiken van de beslissers binnen ondernemingen. Dit geldt met name bij grootwinkelbedrijven, buitenlandse eigenaren of moederorganisaties.
- De bekendheid van de BIZ als instrument; Niet alle ondernemers hebben een goed beeld wat een BIZ inhoudt. Gebruikte termen als 'belasting' en 'verplichting' en 'heffingen' roepen verkeerde beeldvorming op.
- Beschikbaarheid van de juiste informatie over wat ondernemers in de toekomst gaan betalen. Dit hangt samen met de beschikbaarheid van een adequaat bestand. Wanneer een gedifferentieerd tarief of tarief naar rato van de WOZ waarde wordt voorgesteld is de huidige WOZ waarde nodig om ondernemers goed te kunnen informeren.

Respondenten geven in gesprekken aan dat een grondige kennis van het gebied en de ondernemers nodig is om vooraf een inschatting te kunnen maken van het aanwezige draagvlak en vooral, waar zich dat voordoet. Dit is bepalend voor de keuze voor een heffingsmaatstaf en de

gebiedsafbakening. Dit is ook bepalend voor de lobby- en communicatiestrategie. Sommige initiatiefnemers kiezen ervoor om richting alle ondernemers binnen het gebied over de plannen te communiceren en hun behoeften te peilen. Andere initiatiefnemers kiezen er bewust voor om alleen bij de (verwachte) voor stemmers aan bekendheid en draagvlak te werken.

Zowel gemeenten als initiatiefnemende ondernemers ervaren wantrouwen bij ondernemers richting de gemeente, blijkt uit zowel gesprekken als de enquête. Ondernemers zijn vooral bang dat zij gaan betalen voor taken die de gemeente zou moeten uitvoeren of dat ze meer moeten gaan betalen dan ze nu doen. Een complicerende factor daarbij is dat bij ondernemers een vrij grote mate van onbekendheid lijkt te bestaan met het serviceniveau van de gemeente en de kosten daarvan voor de ondernemer. Het inzichtelijk maken van het basis serviceniveau van de gemeente aan ondernemers is op veel plaatsen dan ook aan de orde geweest. In een aantal initiatieven is het ook zo dat ondernemers gaan betalen voor zaken die de gemeente voorheen (deels) subsidieerde. Het gaat dan in alle gevallen om zaken die bovenop het reguliere serviceniveau van de gemeente zijn gekomen. In deze gebieden werd door gemeenten een hogere service geleverd zonder dat daarvoor kosten in rekening gebracht worden.

Afstemming met de gemeente

De medewerking van de gemeente wordt door de ondernemers als (zeer) goed beoordeeld, en ook de ambtenaren van de gemeente worden als zeer deskundig beoordeeld. De initiatiefnemende ondernemers zijn allen (zeer) tevreden over de afstemming met de gemeente, zie onderstaande tabel.

	2009		2010		2011	
	N	%	N	%	N	%
Zeer ontevreden	0	0%	1	4%	0	0%
Ontevreden	1	7%	0	0%	0	0%
Niet tevreden/ niet ontevreden	2	14%	0	0%	0	0%
Tevreden	8	57%	12	48%	11	61%
Zeer tevreden	3	21%	12	48%	4	39%
Weet niet/ geen mening	0	0%	0	0%	0	0%

Tabel 7 Mate van tevredenheid van ondernemers over afstemming met gemeente (2009, n=14; 2010, n=25; 2011 n=18)

Een groot deel van de ondernemers noemt het overleg met de gemeente als positief punt uit de informele overlegfase. Het belangrijkste knelpunt dat door ondernemers in deze fase genoemd wordt is de afstemming over adressenbestanden van de ondernemers in het gebied. Dit hangt nauw samen met de draagvlaklobby. Een enkeling noemt de vele schijven waarover de besluitvorming binnen de gemeente plaatsvindt als knelpunt.

In de afstemming met ondernemers ervaart een deel van de gemeenten een spanning tussen enerzijds het stimuleren van het initiatief en het geven van richting en sturing daaraan en anderzijds het principe van 'voor en door ondernemers'. Vasthouden aan het principe 'voor en door ondernemers' betekent terughoudendheid van de gemeente in het actief stimuleren van de

totstandkoming van initiatieven en in de inhoudelijke betrokkenheid bij de planvorming. Sterke stimulering van initiatieven door de gemeente wordt door ondernemers ook snel gewantrouwd, zo blijkt uit gesprekken. Tegelijk is de ervaring van veel gemeenten en ondernemers dat sturing op zowel inhoud als het proces de plannen versterkt en de kans op succes vergroot. Uit gesprekken blijkt dat het een succesfactor is wanneer de gemeente maximaal faciliteert op de achtergrond.

Planvorming

Bij de planvorming worden onder andere de activiteiten bepaald, vindt de geografische afbakening van de BIZ plaats, wordt de hoogte van de heffing die ondernemers moeten betalen bepaald en wordt nagedacht over het oprichten van de organisatie voor de BIZ. In het vorige hoofdstuk is al ingegaan op de activiteiten die de diverse BIZ initiatieven willen uitvoeren. De geënquêteerde ondernemers zijn, terugkijkend bijna allemaal tevreden over de planvorming.

	2009		2010		2011	
	N	%	N	%	N	%
Zeer ontevreden	0	0%	0	0%	0	0%
Ontevreden	0	0%	1	4%	0	0%
Niet tevreden/ niet ontevreden	0	7%	2	8%	0	0%
Tevreden	9	64%	17	68%	12	67%
Zeer tevreden	4	29%	5	20%	6	33%
Weet niet/ geen mening	0	0%	0	0%	0	0%

Tabel 8 Mate van tevredenheid ondernemers over planvorming (2009, n=14; 2010, n=25; 2011, n=18)

Uit de enquête komen geen knelpunten naar voren die betrekking hebben op de planvorming.

Uit gesprekken blijkt dat er dit jaar, evenals vorig jaar, meer ervaring is opgedaan met het komen tot een plan. In het aanvangsjaar speelde een grote mate van onduidelijkheid en onzekerheid over de interpretatie van de Wet nog een belangrijke rol in het planvormingsproces. Daar lijkt momenteel steeds minder sprake van te zijn. Met name gemeenten lijken een modus te hebben gevonden om deze onduidelijkheden en onzekerheden het hoofd te bieden. Logischerwijs zijn dit vooral die gemeenten die ervaring hebben met het oprichten van een BIZ. Dit uit zich in snellere besluitvorming over bijvoorbeeld de heffingsmaatstaf. Er wordt dan eerder voor een bepaalde maatstaf gekozen omdat dit ook in andere gebieden geldt. Ook bestaat sneller duidelijkheid over de rolverdeling tussen ondernemers en gemeente, over de manier waarop omgegaan wordt met doelen en activiteiten die niet direct passen binnen de wettelijke doelen als 'schoon, heel en veilig' etc.

Uit gesprekken blijkt dat zowel ambtenaren als initiatiefnemers actief zoeken naar de leerervaringen die elders zijn opgedaan, door andere initiatiefnemers en gemeenten met ervaring te raadplegen en door het gebruik maken van bestaande plannen, verordeningen en uitvoeringsovereenkomsten.

Keuze heffingsmaatstaf

Uit de initiatieven waarvan de heffingskosten bekend zijn, blijkt dat bijna één derde kiest voor een vast tarief en bijna één derde van de initiatieven voor een tarief naar rato van de WOZ-waarde.

Ruim één derde is heeft voor een gedifferentieerd tarief gekozen. Er bestaat daarmee een lichte voorkeur voor het gedifferentieerd tarief.

Bij de keuze voor een heffingsmaatstaf wordt veelal aangesloten bij de bestaande bijdrage van ondernemers zoals de contributie van de ondernemersvereniging of de bijdrage aan collectieve beveiliging. Bij ondernemersverenigingen en winkeliersverenigingen is dat veelal een vast tarief. Het nadeel van een vast tarief is dat grote ondernemingen evenveel bijdragen als kleinere. Vaak wordt dit als onevenwichtig gezien. De keuze voor een gedifferentieerd tarief lijkt met name gemaakt te worden om hieraan meer recht te kunnen doen. Het voordeel van een vast tarief is dat niet aan het WOZ-criterium hoeft te worden voldaan.

Op bedrijventerreinen wordt vanwege de diversiteit van ondernemingen vaak gekozen voor een gedifferentieerde heffing of een tarief naar rato van de WOZ-waarde. Ook is er in deze gebieden veelal sprake van een bestaande bijdrage, met name voor collectieve beveiliging. In een aantal gebieden is de bestaande bijdrage hiervoor gebaseerd op het risicoprofiel van de onderneming. Een groot bedrijf in betonnen elementen betaalt zo minder dan een klein bedrijf in bijvoorbeeld elektronica. Deze grondslag is echter vaak moeilijk te vertalen naar een differentiatie naar WOZ-waarde.

Formaliseringsfase

In de formaliseringsfase worden vier activiteiten onderscheiden:

- Het oprichten van een organisatie opgericht voor de BIZ;
- Het opstellen van een uitvoeringsovereenkomst tussen de gemeente en de BIZ organisatie;
- Het opstellen van een heffingsverordening en de behandeling en goedkeuring daarvan door de gemeenteraad;
- Het houden van de draagvlakmeting.

Wanneer we kijken naar de rechtsvorm van BIZ organisaties dan blijkt uit analyse van de heffingsverordeningen dat ruim 60% van de initiatieven die zich momenteel in de uitvoeringsfase bevindt, heeft gekozen voor een stichting, en bijna 40% voor een vereniging. Ten opzichte van voorgaande jaren is deze verhouding redelijk stabiel. Hierbij moet opgemerkt worden dat de cijfers over voorgaande jaren gebaseerd zijn op enquêteresultaten. Voor een vereniging wordt gekozen omdat men van mening is dat een vereniging een meer open karakter heeft en voor grotere betrokkenheid zorgt dan een stichting. Voor een stichting wordt gekozen vanwege de eenvoud ervan. Waar gemeenten en/of Kamers van Koophandel een voorkeur uitspreken is dat veelal voor een verenigingsvorm.

	2009		2010		2011	
	n	%	n	%	n	%
Vereniging	3	38%	4	44%	41	38%
Stichting	5	63%	5	56%	66	62%

Tabel 9 Keuze voor organisatievorm (2009, n=8; 2010, n=9; 2011, Berenschot)

De gegevens over 2011 maken nadere analyse mogelijk. In onderstaande tabel is per type terrein weergegeven welke organisatievorm de voorkeur geniet. Hieruit volgt dat zowel op bedrijventerreinen als in winkelgebieden de stichtingsvorm vaker gekozen wordt, maar dat op bedrijventerreinen de voorkeur voor de stichtingsvorm het meest sterk is.

	<i>Stichting</i>		<i>Vereniging</i>		<i>Totaal</i>	
	n	%	n	%	n	%
Bedrijventerrein	25	76%	8	24%	33	100%
Winkelgebied	41	56%	32	44%	73	100%
Kantorenpark	0	0%	1	100%	1	100%

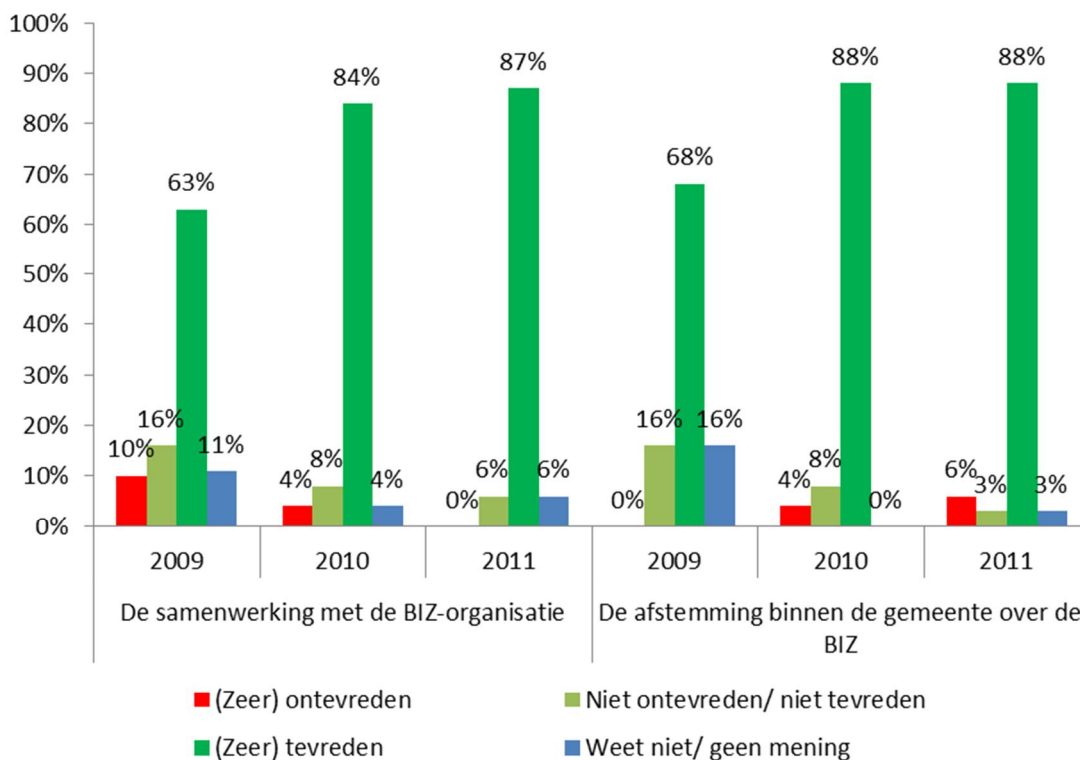
Tabel 10 Organisatievorm naar type gebied, 2011

Verder geldt dat de keuze sterk bepaald wordt door de lokale context en achtergrond. Als uitvoeringsorgaan wordt niet in alle gevallen de BIZ organisatie benut. De bestaande ondernemers- en winkeliersverenigingen blijven immers veelal bestaan. In sommige gevallen slapend, in andere gevallen juist als het primaire orgaan voor uitvoering en het afleggen van verantwoording daarover. Er zijn voorbeelden waar heffingsplichtigen dan automatisch (en gratis) lid worden van de betreffende ondernemers- of winkeliersvereniging. De BIZ organisatie fungeert als fonds van waaruit (een deel van) de activiteiten van worden ondersteund. In andere gevallen wordt de rol als uitvoering juist wel overgenomen door de BIZ organisatie.

Vanuit de enquête hebben wij op dit punt onvoldoende gegevens om het perspectief van initiatiefnemende ondernemers te beschrijven. De gemeenten zijn evenwel zeer tevreden over de samenwerking met de BIZ organisatie en over de afstemming van de activiteiten. Het hoge niveau van vorig jaar is hierbij zelfs licht verbeterd (zie Figuur 6). Meer nog dan voorgaande jaren geven zij bovendien aan dat een BIZ organisatie als spreekbuis fungeert richting de gemeente. De helft van de gemeenten is het hier zeer mee eens (zie onderstaande tabel).

	<i>2009</i>		<i>2010</i>		<i>2011</i>	
	n	%	n	%	n	%
Geheel mee oneens	0	0%	2	8%	2	8%
Mee oneens	1	5%	0	0%	1	3%
Niet mee oneens/ niet mee eens	4	21%	3	12%	3	9%
Mee eens	8	42%	16	64%	12	38%
Geheel mee eens	4	21%	4	16%	16	50%
Weet niet/ geen mening	2	11%	0	0%	0	0%

Tabel 11 Een BIZ organisatie fungeert als spreekbuis voor ondernemers in het BIZ gebied naar de gemeente (volgens gemeenten) (2009, n=19; 2010, n=25; 2011, n=32)

Figuur 6 Waardering van de samenwerking tussen BIZ organisatie en gemeente door gemeenten (2009, n=19; 2010, n=25; 2011, n=32)

Perceptiekosten

Perceptiekosten vormen de kosten die de gemeenten maken voor heffing, invordering en de bezwaar- en beroepsprocedure (gedeeltelijk) te dekken. De meeste respondenten geven in gesprekken aan dat er perceptiekosten worden ingehouden. Gemeenten gaan hier wel verschillend mee om. Veel gemeenten houden ca. 3% tot 4% van de verwachte opbrengsten van de BIZ in om deze kosten te dekken. Sommige gemeenten geven aan dat in het eerste en/of tweede jaar nog geen heffingskosten worden geheven, de jaren daaropvolgend wel. Andere gemeenten zijn juist gestopt met het vooraf inhouden van perceptiekosten, maar houden de werkelijk gemaakte kosten in op de subsidie (op basis van een vast bedrag per bezwaar). Het voordeel hiervan is dat dit een prikkel vormt om het aantal bezwaarschriften laag te houden.

Bij de gemeenten die ervaring hebben met bezwaarprocedures lijkt het percentage bezwaarschriften in de orde grootte van 5 a 10% te liggen. In de meeste gevallen is het percentage bezwaarschriften in lijn met wat voor andere belastingen (OZB, hondenbelasting) gebruikelijk is.

Bekend is dat er een aantal beroepsprocedures heeft gespeeld en nog speelt. Een aantal van deze beroepszaken hebben betrekking op de informatieverstrekking. De ondernemers stellen niet adequaat geïnformeerd te zijn of geen stembiljet te hebben ontvangen. In één geval ging het hierbij om een historische stichting die beroep had aangetekend omdat de stichting geen ondernemer is in

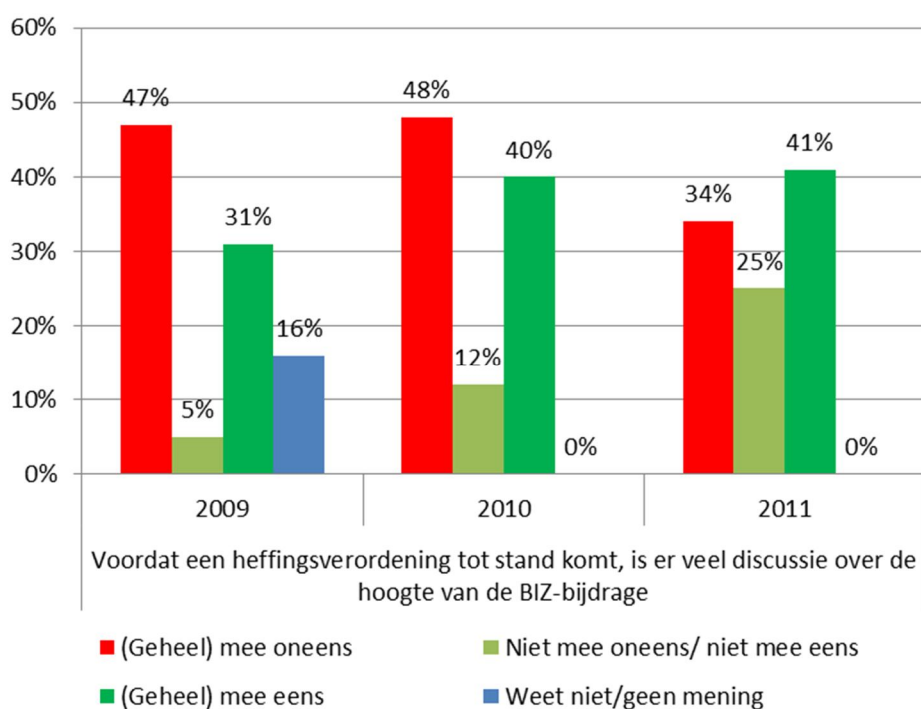
de zin van de Experimentenwet en daarom niet belastingplichtig. De rechtbank heeft dit beroep ongegrond verklaard, overwegende dat de Experimentenwet bewust een ruime kring belastingplichtigen als uitgangspunt neemt, te weten alle niet-woningen.

Een aantal gemeenten signaleert de laatste jaren wel meer incasso procedures en non-betalingen. Wanneer geen perceptiekosten in rekening gebracht worden vormt dit wel een punt van overleg tussen gemeente en ondernemers, waar bij de vraag voorligt of er bij non-betaling wel of geen incassoprocedure wordt ingezet. Kosten die de gemeente hiervoor moet maken zijn nu immers voor ondernemers.

Behandeling in de gemeenteraad

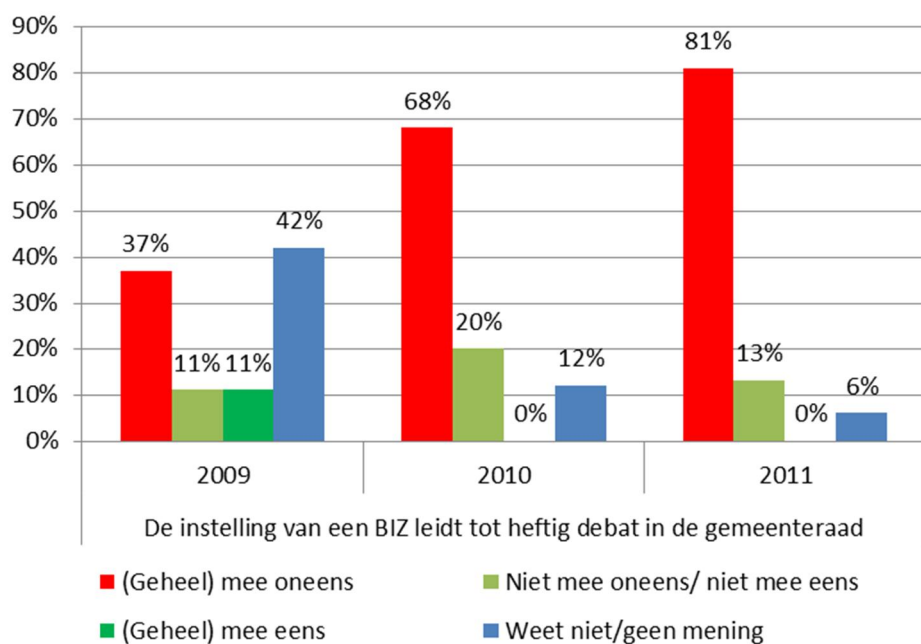
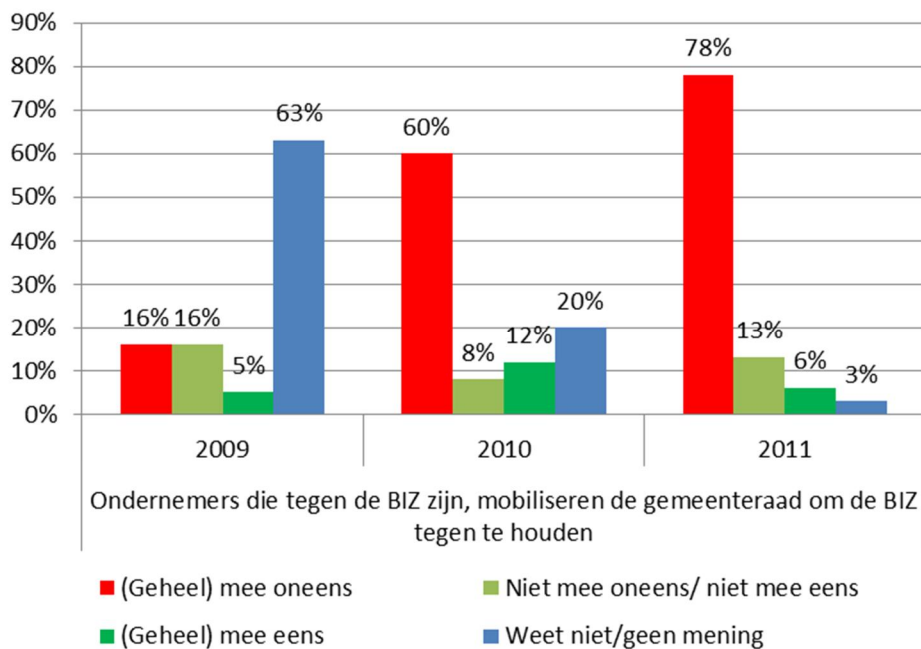
Ten opzichte van voorgaande jaren lijkt de BIZ ook in de politiek-bestuurlijke context meer ingeburgerd. Het mobiliseren van de gemeenteraad door ondernemers die tegen de BIZ zijn komt bijna niet voor en ook leidt de instelling van een BIZ niet tot een heftig debat in de gemeenteraad.

Voor wat betreft de afhandeling in de raad geeft een gemeente aan dat dit een langdurig traject kan zijn. Als een mogelijke oplossing wordt hiervoor gesuggereerd om de mogelijkheid te creëren een koepelverordening door de raad te laten vaststellen, waarin de algemene uitgangspunten en voorwaarden zijn vastgelegd. De afzonderlijke heffingsverordeningen zouden dan niet meer door de raad te hoeven worden vastgesteld, wat de procedure kan bekorten.

Figuur 7 Aspecten in de formaliseringsfase beoordeeld door gemeenten (2009, n=19; 2010, n=25, 2011, n=32)

Berenschot

Draagvlakmeting

In totaal (2009, 2010 en 2011) hebben bij 166 initiatieven één of meer draagvlakmetingen plaatsgevonden² (zie bijlage III). Deze 166 initiatieven liggen in 78 gemeenten. Van deze initiatieven hebben 108 initiatieven een positief resultaat behaald. In totaal zijn daarvoor 189 draagvlakmetingen gehouden.

Zowel in 2010 als in 2011 is het percentage van de draagvlaktoetsen dat een positief resultaat oplevert stabiel rond de 60%. In 2009 was percentage initiatieven dat de draagvlaktoets haalde nog 40%.

	2009	2010	2011	TOTAAL
Aantal draagvlaktoetsen	20	62*)	104	189
Aantal draagvlaktoetsen gehaald	8	37*)	63	108
% draagvlaktoets gehaald	40%	60%	61%	58%
Aantal tweede en/of derde meting	0	6	17	23
% gehaald in tweede meting	n.v.t.	17%	36%	30%

Tabel 12 Draagvlaktoetsen in 2009, 2010 en 2011

*) Gecorrigeerd – In de monitoringsrapportage 2010 is abusievelijk vermeld dat in Venray centrum een draagvlakmeting heeft plaatsgevonden en dat daar een BIZ actief is. Dit is niet het geval geweest.

Bij 14 initiatieven is na de eerste of tweede keer dat de draagvlakmeting niet is gehaald, een volgende draagvlakmeting georganiseerd. Bij 5 initiatieven heeft dit alsnog tot voldoende draagvlak geleid. Van de 41 draagvlaktoetsen die afgelopen jaar hebben plaatsgevonden en waarbij onvoldoende draagvlak is geconstateerd is in een aantal gevallen bekend welk criterium hierin doorslaggevend is geweest. In circa 11 gevallen komt het door een te lage opkomst, in vijftien gevallen door te weinig vóór stemmers. In de overige gevallen is de uitslag niet bekend.

Uit gesprekken komt naar voren dat de belangrijkste factoren die bepalend zijn voor het slagen van een BIZ te maken hebben met de organisatie en het proces. Dit zijn factoren die in 2010 genoemd zijn en in gesprekken van afgelopen jaar bevestigd zijn.

1. In alle gesprekken komt naar voren dat het persoonlijke benaderen van ondernemers door de initiatiefnemende ondernemers in sterke mate bepalend is voor succes. In gebieden waar de draagvlakmeting is geslaagd is vooraf sterk in persoonlijke contacten geïnvesteerd. Hierdoor zijn de wensen en behoeften van ondernemers voor initiatiefnemers duidelijker geworden, maar ook zijn ondernemers beter geïnformeerd over wat een BIZ voor hen betekent. Bovendien kan door deze inzichten beter worden ingespeeld het aanwezige draagvlak door tarifiering en gebiedsafbakening. Ook het omgekeerde lijkt te gelden: gebieden waar onvoldoende draagvlak is gemeten lijkt dat te komen door onvoldoende aandacht voor dit aspect.

² Dit zijn de resultaten t/m 1 februari 2011 van de bij ons bekende initiatieven.

2. In gesprekken komt ook naar voren dat er bij ondernemers een redelijk niveau van organisatie en participatie aanwezig dient te zijn. Respondenten geven aan dat in gebieden waar geen enkele vorm van organisatie bestaat, de kans op een succesvolle BIZ vrijwel nihil is. Waar wel een organisatievorm aanwezig waarbij de participatie vrijwel 100% is, heeft een BIZ geen toegevoegde waarde. De BIZ lijkt volgens respondenten het meest succesvol te zijn waar circa de helft van de ondernemers in enige vorm georganiseerd is in de vorm van een ondernemers- of winkeliersvereniging.
3. Een faciliterende houding van de gemeente. In gebieden waar de draagvlakmeting succesvol is verlopen, hebben gemeenten veelal een actieve en maximaal faciliterende rol op de achtergrond gespeeld.

Dit jaar komt daar bij ook naar voren dat het betrekken van eigenaren een belangrijk punt van aandacht is. In veel gebieden is de aandacht gericht geweest op de huurders en eigenaren van leegstaande panden. Een aantal gemeenten geeft aan nu, na de draagvlakmeting, alsnog expliciet alle eigenaren te informeren over wat een BIZ inhoudt en dat hun pand(en) zich in een BIZ gebied bevindt. Wanneer nieuwe huurders zich aandienen kunnen ook de eigenaren hen hierover informeren.

3.4 Uitvoeringsfase

Ten opzichte van voorgaande jaren doet de belangrijkste verandering zich voor in de uitvoeringsfase. Er zijn per 1 januari 2012 ruim twee keer zo veel BIZ-en (initiatieven in uitvoering) als het jaar ervoor (zie Tabel 13). Twee derde van de BIZ-en vindt plaats in winkelgebieden en circa één derde op bedrijventerreinen. Ten opzichte van 1 januari 2011 is de verhouding tussen het aantal BIZ-en op bedrijventerreinen en het aantal BIZ-en in winkelgebieden niet gewijzigd.

	2009	2010	2011	2012
Aantal BIZ-en (initiatieven in uitvoering) per 1/1	0	8	45	108
Waarvan winkelgebieden	0	7	31 (69%)	74 (68%)
Waarvan bedrijventerreinen	0	1 (13%)	13 (29%)	33 (31%)
Waarvan anders of onbekend	0	0 (0%)	1 (2%)	1 (1%)
Waarvan in gemeente < 50.000 inw.	0	1 (13%)	11 (24%)	34 (31%)
Waarvan in gemeente 50.000 – 100.00 inw.	0	3 (38%)	17 (38%)	28 (26%)
Waarvan in gemeente > 100.000 inw.	0	4 (50%)	17 (38%)	46 (43%)

Tabel 13 BIZ-en totaal en naar aard van het gebied

Volgens een aantal respondenten heeft het relatief kleine aantal BIZ-en op bedrijventerreinen verschillende oorzaken:

- Veel bedrijventerreinen kennen al een vorm van collectiviteit, bijvoorbeeld in de vorm van parkmanagement;
- De omvang van veel bedrijventerreinen (naar aantal vestigingen) is vaak groot, waardoor het moeilijker is om voldoende draagvlak te realiseren;

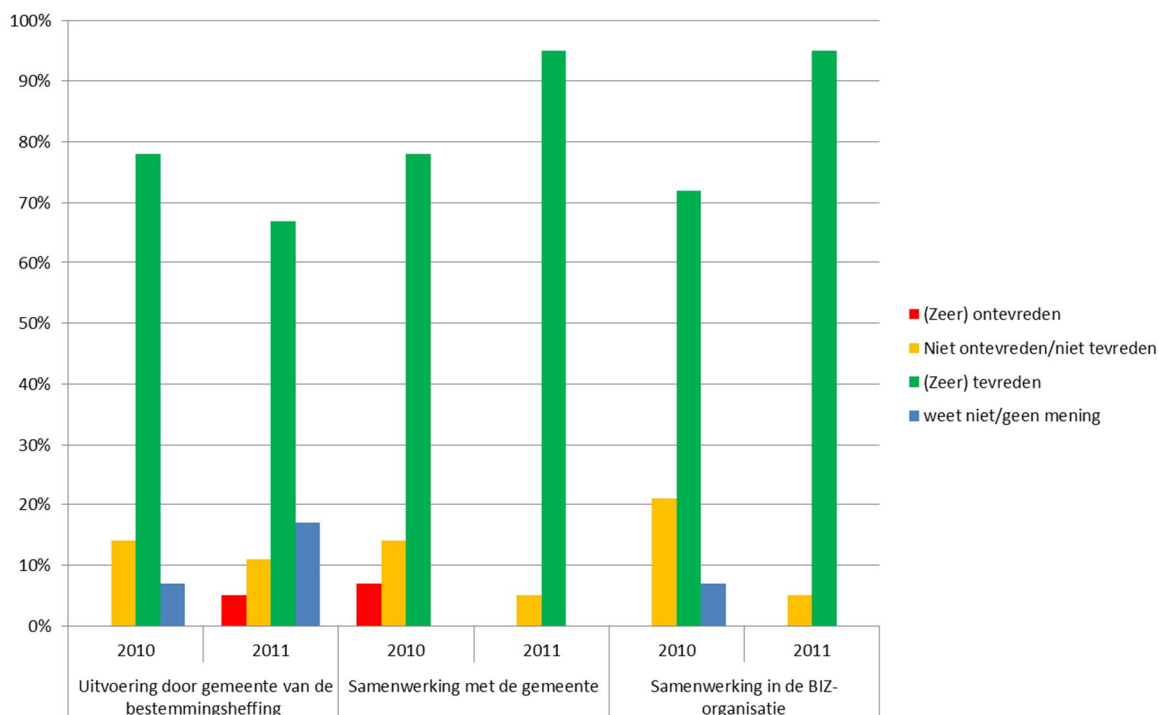
- De veelal grote diversiteit van bedrijven op bedrijventerreinen naar grootte, aard van de vestiging (opslag, productie, verkoop, etc.), sector en levensfase;
- Het belang van bezoekers voor de onderneming en daarmee de waardering voor de uitstraling van het gebied verschilt vaak sterk;

Het gezamenlijk belang is op deze terreinen daardoor vaak lastig te vinden. Over het algemeen lijkt dit in winkelgebieden eenvoudiger te gaan.

Initiatiefnemers

Over het algemeen zijn de initiatiefnemende ondernemers tevreden over het verloop van de uitvoeringsfase en de activiteiten die daar binnen plaatsvinden. Het gaat dan onder meer om de wijze waarop de gemeente de bestemmingsheffing uitvoert, over de samenwerking met de gemeente in de uitvoeringsfase en de samenwerking in de BIZ organisatie. Met name de samenwerking met de gemeente en de samenwerking met ondernemers is men ten opzichte van voorgaande jaren (nog) positiever gaan denken. Vrijwel alle initiatiefnemers zijn (zeer) tevreden over deze samenwerking (zie Figuur 8). Des te opvallender is de lagere tevredenheid ten opzichte van vorig jaar over de uitvoering van de heffing. Een verklaring hiervoor kan zijn dat in een groot aantal gebieden de heffing nog niet verzonden is en op dit punt nog onbekendheid bestaat.

Initiatiefnemers geven aan dat, ook als initiatieven al enige tijd in uitvoering zijn, het nog te vroeg is om zichtbare resultaten of effecten waar te nemen. De belangrijkste effecten die initiatiefnemers ervaren hebben betrekking op de verhouding met de gemeente.

Figuur 8 Aspecten in de uitvoeringsfase beoordeeld door de initiatiefnemende ondernemers

Over de ontwikkeling van het draagvlak voor de BIZ onder ondernemers lopen de meningen bij initiatiefnemers uiteen. Circa één derde van de respondenten is van mening dat dit in hun gebieden (sterk) toeneemt. Volgens ruim één derde blijft dit gelijk. Evenals vorig jaar zijn er gebieden waarvan initiatiefnemers ervaren dat het draagvlak afneemt. Uit gesprekken komt naar voren dat in een aantal gebieden tegenstanders zich niet neerleggen bij de invoering van de BIZ. Zij voeren actief campagne tegen de BIZ, via de lokale media en/of door lobby onder ondernemers.

	2010		2011	
	n	%	n	%
Neemt erg af	0	0%	1	5%
Neemt af	1	7%	1	5%
Blijft gelijk	8	57%	7	39%
Neemt toe	3	21%	5	28%
Neemt erg toe	1	7%	1	5%
Weet niet/ geen mening	1	7%	3	17%

Tabel 14 Draagvlakontwikkeling in de uitvoeringsfase

Voor zover bekend is tot op heden (nog) geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid die de Wet biedt voor ondernemers om herstemming aan te vragen, een jaar na invoering van een BIZ.

Perspectief ondernemers in de BIZ

Van de gebieden die zich medio 2011 in de uitvoeringsfase bevonden zijn de ondernemers in de betreffende zones gevraagd om de enquête in te vullen. In totaal zijn ruim 1.000 ondernemers in 36 gebieden en 22 gemeenten geselecteerd op basis van de afbakening van de zone en de inschrijvingen bij de KvK in het gebied. In totaal hebben 130 ondernemers de vragenlijst ingevuld. De resultaten van de ondernemers in de BIZ geven daarmee een indicatief beeld en zijn niet representatief. De ondernemers zijn bevroegd op een aantal aspecten die we hierna zullen behandelen. Dit zijn:

1. Resultaten
2. Draagvlak
3. Vertrouwen
4. Kosten en baten

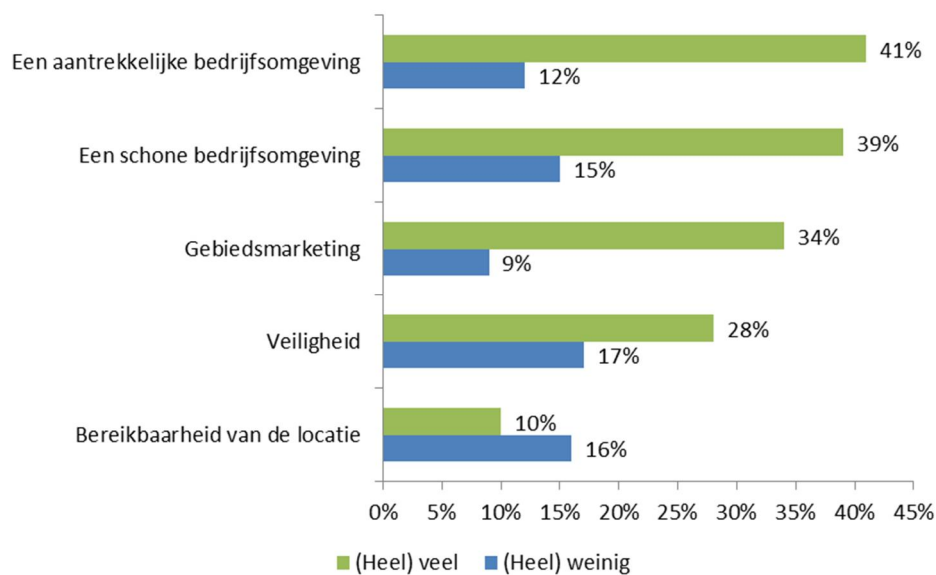
1. Resultaten

Van de ondernemers in een BIZ die de enquête hebben ingevuld geeft de helft (50%) aan dat er al resultaten zijn geboekt met de BIZ, vorig jaar bedroeg dit percentage nog 28%. Momenteel geeft 14% geeft aan dat er geen resultaten zijn geboekt; 36% geeft aan dit niet te weten. De resultaten die zijn geboekt, zijn volgens de ondernemers de volgende:

- Er worden méér activiteiten georganiseerd;
- De oprichting van stuurgroepen en commissies;
- De start en/of samenloop met het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO);

- Het sneeuwvrij houden van het gebied;
- Uitstraling van het gebied.

De experimentenwet BIZ is in het leven geroepen om doelstelling op het gebied van schoon, heel en veilig te bewerkstelligen. Aan de ondernemers in de BIZ is daarom gevraagd in hoeverre zij van mening zijn dat de BIZ heeft bijgedragen op deze verschillende aspecten.

Figuur 9 De bijdrage van de BIZ aan de genoemde aspecten volgens ondernemers in de BIZ

Hiermee is het beeld dat ondernemers hebben sterk gewijzigd ten opzichte van vorig jaar. Toen was de algemene tendens dat de ondernemers uit de zone op de doelstellingen waarvoor de experimentenwet is ontworpen nog weinig verbetering zien. Nu lijkt dat beeld omgeslagen: circa 30% tot 40% van de ondernemers zien (zeer) veel verbetering. Met name op het gebied van de aantrekkelijkheid en de reinheid van de omgeving.

Dat een deel van de respondenten (heel) weinig verbetering en zien kan meerdere oorzaken hebben. Uit gesprekken blijkt dat een deel van de ondernemers het nog te vroeg vinden om resultaten en effecten te kunnen waarnemen. Ook geldt in sommige gebieden waar een BIZ is opgericht, dat er al collectieve voorzieningen aanwezig waren. Met de invoering van een BIZ worden er geen nieuwe activiteiten uitgevoerd, maar worden bestaande activiteiten op een andere wijze gefinancierd. Dit heeft als gevolg dat effecten in termen van een schonere of veiliger omgeving niet zichtbaar zijn.

2. Draagvlak creëren

Om draagvlak te creëren bij ondernemers in een BIZ is informeren en communicatie een belangrijk onderdeel. Ook op dit punt laten de enquêteresultaten een sterk verbeterd beeld zien ten opzichte van vorig jaar. Ruim de helft van de ondernemers geeft aan dat zij (zeer) goed geïnformeerd over

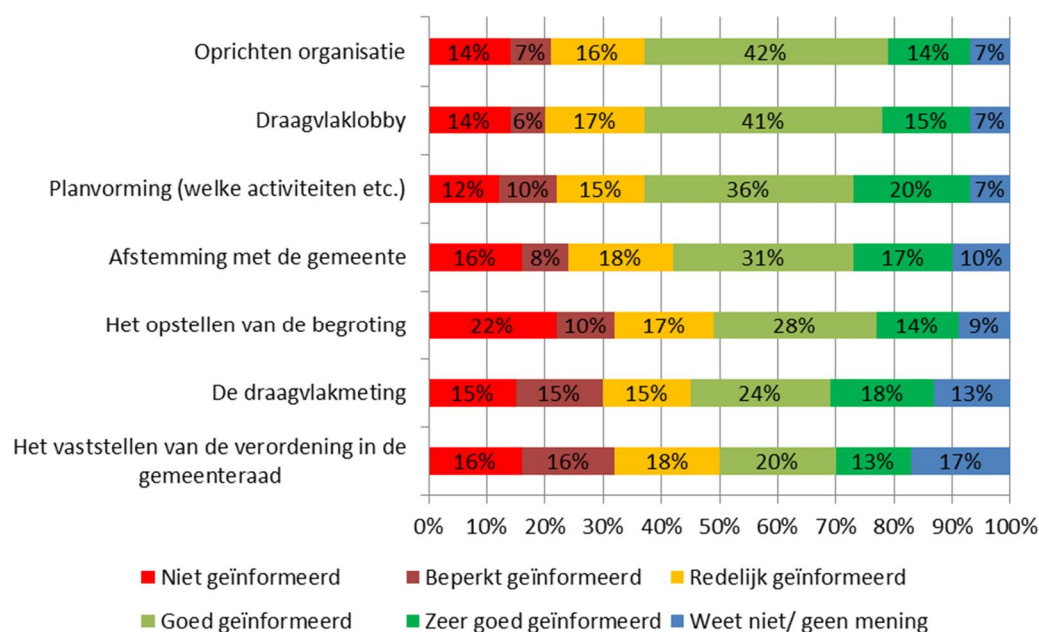
de diverse aspecten van het totstandkomingsproces van de BIZ, zoals de oprichting van een organisatie, de draagvlaklobby, de planvorming etc. (zie Figuur 10). Vorig jaar gaf ongeveer de helft van de ondernemers juist aan geen inspraak te hebben gehad op de verschillende aspecten.

De inspraak die men had op een schaal van 1, geen inspraak tot 5, veel inspraak scoorden de verschillende aspecten als volgt:

	2010		2011	
	N	Score	n	Score
Te ondernemen activiteiten	44	2,1	80	3,3
Afbakening van de BIZ	43	1,8	75	3,0
De hoogte van de heffing	46	1,4	82	2,7
Het bestuur van de BIZ	44	2,1	81	3,2

Tabel 15 Inspraak van ondernemers op de verschillende aspecten in de planvorming

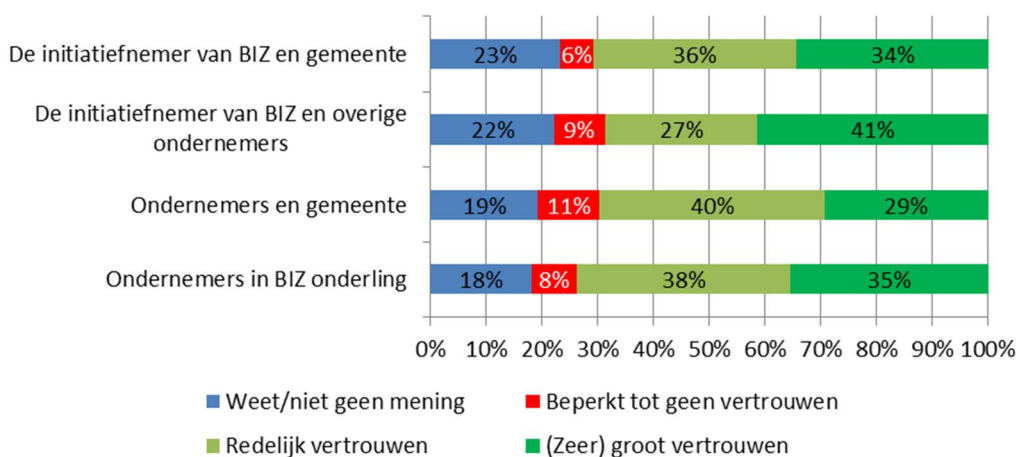
Ook op dit punt is een sterke verbetering zichtbaar ten opzichte van vorig jaar.

Figuur 10 Mate waarin de ondernemers in de BIZ zijn geïnformeerd over de verschillende activiteiten bij de totstandkoming van de BIZ

3. Onderling vertrouwen

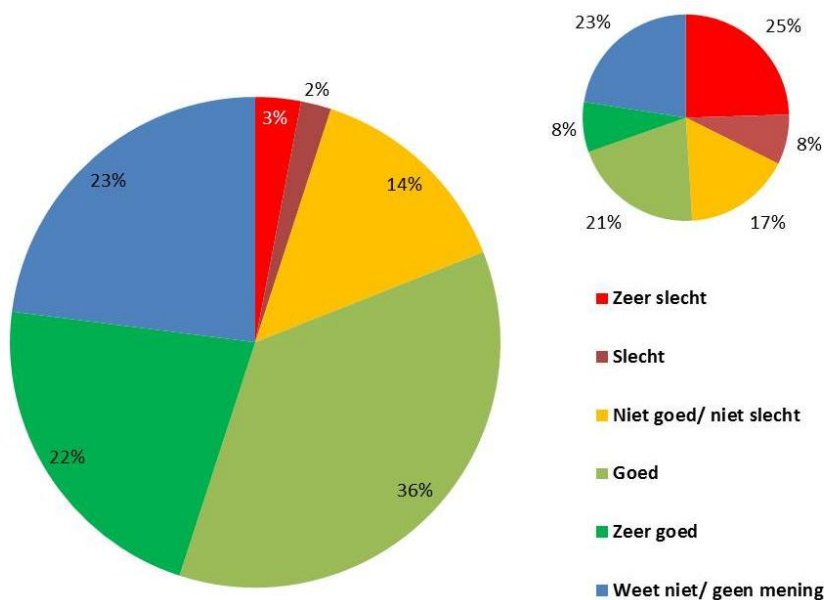
Waar vorig jaar de ondernemers in het BIZ-gebied veel kritischer waren over de waardering van het onderling vertrouwen tussen de verschillende groepen dan de gemeente en de initiatiefnemende ondernemers, is hun waardering dit jaar veel meer in lijn met gemeenten en initiatiefnemers. Wel is de onbekendheid groter.

Figuur 11 Beoordeling van vertrouwen tussen partijen betrokken bij de BIZ volgens ondernemers in de BIZ

4. Kosten en baten

Ruim de helft van de ondernemers (58%) is van mening dat de verhouding tussen kosten en baten (zeer) goed uitvalt. Dit is een substantiële toename ten opzichte van 2010, toen dit percentage op nog geen 30% lag.

Figuur 12 Beoordeling van de verhouding tussen de BIZ bijdrage en de activiteiten die worden uitgevoerd volgens de ondernemers in de BIZ in 2011 (groot) en 2010 (klein)

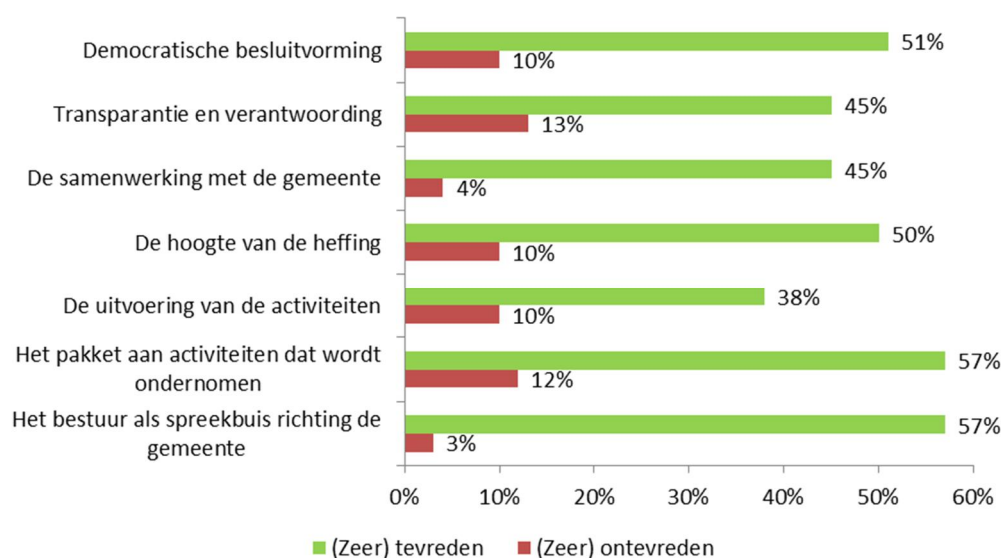
Voor de ondernemers die vinden dat de kosten opwegen tegen de baten liggen hieraan de volgende redenen ten grondslag:

- Iedereen betaalt mee, er kunnen geen free riders meer zijn. Niet alleen voor ondernemers die voorheen wel betaalden, maar vooral ook voor ondernemers die voorheen niet meebetaalden lijkt dit een belangrijk argument te zijn;
- Er is (meer) budget om activiteiten te kunnen organiseren;
- De bijdrage is gelijk aan die aan de winkeliersvereniging;
- Er worden de juiste activiteiten uitgevoerd;
- Er wordt veel voor het geld gedaan.

Voor de ondernemers die vinden dat de kosten niet opwegen tegen de baten is dat vanwege de volgende redenen:

- Het is nog te vroeg om dit te kunnen beoordelen;
- De betreffende ondernemer ervaart geen zakelijk voordeel, door de aard van het werk (tandarts, advocaat) of de vestigingslocatie (aan de rand van het gebied);
- De hoogte van de kosten is nog onbekend;
- De aard van de voorgestelde activiteiten sluit niet aan bij de behoeften van het gebied.

Opvallend is dat veel van de kritiekpunten van ondernemers zoals die vorig jaar naar voren kwamen niet genoemd worden, zoals de hoogte van de heffing, oneerlijke verdeling van de kosten en gebrek aan communicatie. In algemene zin kunnen we constateren dat de tevredenheid van ondernemers in de BIZ gebieden sterk is toegenomen. Onderstaande figuren illustreren dit.

Figuur 13 Tevredenheid over verschillende aspecten van de BIZ

Figuur 14 Mate waarin ondernemers binnen een BIZ het eens zijn met de stelling

4. Kosten en baten

4.1 Oordeel over de tijdsinvestering

Uit de vorige monitoringsrapportages kwam nadrukkelijk naar voren dat het totstandkomingsproces van informeel overleg tot formalisering van BIZ initiatieven ondernemers veel tijd kost.

De gemiddelde doorlooptijd van het totstandkomingsproces is gemiddeld ca. veertien maanden. Het grootste deel daarvan wordt door de informele overlegfase in beslag genomen, gemiddeld neemt deze acht maanden in beslag, blijkt uit de enquêteresultaten van 2011. De formaliseringsfase neemt gemiddeld zes maanden in beslag (cijfer 2010).

Wel geven ondernemers hier bijna allemaal bij aan dat het (zeer) de moeite waard is. Dit jaar hebben we onvoldoende gegevens om over het oordeel van ondernemers over de tijdsinvestering in deze fase betrouwbare uitspraken te doen. De gesprekken die gevoerd zijn met ondernemers geven geen indicatie dat dit beeld sterk gewijzigd is.

Als het gaat om de uitvoeringsfase dan geven initiatiefnemers aan dat de activiteiten in het kader van de BIZ hen gemiddeld ruim vijf uur per week kosten. Dit varieert van nog geen uur per week tot circa drie dagen per week. De helft van de initiatiefnemers die de enquête hebben ingevuld op dit punt is van mening dat deze fase hen veel tijd kost. Ruim één derde is van mening dat de BIZ hen in deze fase niet veel maar ook niet weinig tijd kost. Alle respondenten zijn op dit punt van mening dat de tijdsinvestering in elk geval (zeer) de moeite waard is.

Ook gemeenten geven aan, net als voorgaande jaren, veel tijd kwijt te zijn met de afstemming tussen de verschillende partijen binnen een BIZ organisatie. Ten opzichte van voorgaande jaren is er wel een belangrijke verschuiving opgetreden in het oordeel daarover. Voorgaande jaren was ruim de helft van de ondervraagde gemeenteambtenaren ontevreden over de tijdsinvestering die het kost om een BIZ zone in te kunnen stellen. Inmiddels constateren we dat bijna twee derde van de gemeenten (zeer) tevreden is over de tijdsinvestering (zie onderstaande tabellen).

	2009		2010		2011	
	n	%	n	%	n	%
Zeer ontevreden	2	11%	4	16%	1	3%
Ontevreden	7	37%	10	40%	6	19%
Niet ontevreden/ niet tevreden	4	21%	1	4%	3	9%
Tevreden	3	16%	8	32%	19	59%
Zeer tevreden	1	5%	0	0%	2	6%
Weet niet/ geen mening	2	11%	2	8%	1	3%

Tabel 16 Mate van tevredenheid van gemeenten over de tijdsinvestering door gemeenten (2009, n=19; 2010, n=25; 2011, n=32)

	2009		2010		2011	
	n	%	n	%	n	%
Geheel mee oneens	1	5%	1	4%	2	6%
Mee oneens	2	11%	7	28%	5	16%
Niet mee oneens/ niet mee eens	5	26%	3	12%	7	22%
Mee eens	8	42%	4	16%	9	28%
Geheel mee eens	2	11%	9	36%	9	28%
Weet niet/ geen mening	1	5%	1	4%	0	0%

Tabel 17 De afstemming tussen de verschillende partijen binnen een BIZ kost de gemeente veel tijd (2009, n=19; 2010, n=25; 2011, n=32)

4.2 Algemeen oordeel

Van de gemeenten geeft 93% aan dat de kosten opwegen tegen de verwachte baten, zoals een eerlijker verdeling van lasten en verbetering van het gebied. Dit is vrijwel gelijk aan vorig jaar. Uit gesprekken volgt dat het algemene oordeel van zowel initiatiefnemers als gemeenten over de werking van het instrument positief is.

Met name ondernemers die zich in de uitvoeringsfase bevinden, zijn zeer te spreken over het instrument. Niet alleen over het principe, maar ook over de wijze waarop dat is vastgelegd in de huidige experimentenwet. Anders dan voorgaande jaren vinden de meeste ondernemers de draagvlak eisen reëel. Ook de mogelijkheid om na een jaar een draagvlaktoets aan te vragen wordt als democratisch bestempeld.

Baten doen zich met name voor in 'zachtere' aspecten zoals een grotere betrokkenheid van ondernemers bij het gebied. Dit uit zich onder meer in grotere bereidheid om te participeren in bestuur of commissies, een hogere opkomst op vergaderingen en meer positieve geluiden op straat.

Daarnaast noemen enkele respondenten dat als gevolg van de BIZ de professionaliteit van de bestaande ondernemersorganisatie is toegenomen. Jaarlijks moet er een activiteitenplan en begroting opgesteld worden en dient er door middel van een jaarrekening verantwoording te worden afgelegd. Hierdoor ontstaat er structuur, waardoor activiteiten worden gepland, uitgevoerd en minder ad hoc ontstaan.

Bovendien noemen initiatiefnemende ondernemers als voordeel dat men niet meer zelf de contributie hoeft te innen. Dit is nu een taak van de gemeente. Bovendien financiert een deel van de gemeente gedeeltelijk vóór. Nu, zo geven respondenten aan, beschikt de BIZ organisatie over voldoende middelen en worden activiteiten ook daadwerkelijk uitgevoerd.

Voor enkele initiatieven geldt bovendien dat, omdat er meer financiële ruimte is om voor de uitvoering van bepaalde taken te betalen, uitvoerende partijen meer aanspreekbaar zijn op hun daden. De vrijblijvendheid die met vrijwilligerswerk kan samengaan verdwijnt zo.

Een aantal gemeenten constateert dat als gevolg van de BIZ sprake is van toegenomen vertrouwen van gemeente in ondernemers, wat verdergaande afspraken mogelijk maakt. De BIZ organisatie is

professioneler en meer aanspreekbaar, wordt gezien als representant van het gehele gebied en is in financieel opzicht een grotere en meer betrouwbare partner. Waar in een aantal gemeenten voorheen de houding het karakter had van 'Nee, tenzij' is dat nu 'Ja, mits'.

Uit gesprekken komt ook naar voren dat de BIZ organisatie ook voor andere lokale ondernemersverbanden een partij vormt. Genoemd worden verenigingen van huurders, verenigingen van eigenaren, andere lokale ondernemersverenigingen en federaties daarvan. In een aantal gebieden is sprake van verdergaande financiële samenwerking. Er zijn voorbeelden van verenigingen van huurders van overdekte winkelcentra die de verplichte (promotie)bijdrage doorstorten naar de BIZ organisatie zodat één budget ontstaat.

De verbeterde organisatiegraad maakt dat, op langere termijn, er een platform kan ontstaan voor gebiedsontwikkeling. De BIZ organisatie is daarmee niet alleen een partner voor de gemeente, maar ook voor vastgoedeigenaren, woningcorporaties en ontwikkelaars.

Naast resultaten en effecten op het gebied van samenwerking zijn er dit jaar in verschillende gebieden ook zichtbare resultaten bereikt. Enkele respondenten noemen voorbeelden waaruit blijkt dat BIZ voor ondernemers zeer concrete resultaten heeft opgeleverd. Eén respondent noemt als voorbeeld de inkoop van kerstverlichting voor een binnenstad. Voorheen gebeurde dit door verschillende kleinere winkeliersverenigingen – de verlichting was ongelijksoortig of ontbrak in bepaalde delen van de binnenstad. De BIZ organisatie heeft bij één bedrijf voor de hele binnenstad verlichting aangeschaft. Dit heeft er in de eerste plaats toe geleid dat de hele zone was voorzien van dezelfde verlichting van hoge kwaliteit en dat bovendien fors bespaard is op de kosten van de verlichting.

Een ander voorbeeld vormt de gezamenlijke Sinterklaas. Niet alleen is er voor de binnenstad nu één Sinterklaas in plaats van meerdere, maar is ook de intocht uitgebreid met een Huis van Sinterklaas. Kinderen kunnen hier op bezoek komen, er worden foto's gemaakt, die weer opgehaald kunnen worden etc. Op deze manier wordt veel meer momenten dan alleen de intocht traffic voor de binnenstad genereerd.

Zowel ondernemers als gemeenten geven aan dat de BIZ een hulpmiddel is voor initiatiefnemende ondernemers. Initiatiefnemende ondernemers geven aan nu meer mogelijkheden in handen te hebben om initiatieven van de grond te krijgen. Zij geven aan dat de belangrijkste voorwaarde is (en blijft) dat er een groep enthousiaste ondernemers in een gebied aanwezig is. Een groep die tijd investeert, de overige ondernemers motiveert en als een aanspreekpunt fungeert.

Naast de overwegend positieve signalen die dit jaar uit de gesprekken naar voren komen worden er ook belangrijke kritische kanttekeningen gezet bij de werking van het instrument.

- Een aantal gemeenten geeft aan dat het uitgekeerde subsidiebedrag voor de BIZ en de capaciteit en kosten die het heffen en uitkeren van het bedrag met zich meebrengt niet in verhouding staan tot elkaar. Het jaarlijkse subsidiebedrag per gebied ligt veelal tussen de € 50.000 en € 100.000. Afhankelijk van de omvang van de gemeente en het aantal BIZ-gebieden binnen de gemeente legt alleen al de uitvoeringsfase beslag op circa 0,5 – 1,5 fte.

- Een aantal respondenten, met name bij gemeenten, geeft aan dat er spanning bestaat tussen de instrumenten die gemeente inzet voor de heffing (belastinginstrument) en uitkering (subsidie-instrument) en het feit dat het om eigen geld van ondernemers gaat.

Het subsidie-instrument brengt met zich mee dat er, op basis van de lokale subsidieverordening, een beschikking afgegeven dient te worden en dat de ontvanger van subsidie verantwoording richting gemeente dient af te leggen door middel van een jaarverslag. Omdat het principe van BIZ 'voor en door ondernemers is' en het bovendien over het eigen geld van de ondernemers gaat is het voor hen de vraag wat de rol van de gemeente hierin is. Anderen brengen hier tegen in dat zij voldoende hebben aan de handvatten die de Wet biedt ten aanzien van hun rol: het toetsen of de plannen passen binnen de doelstellingen van de Wet. Ook hebben zij de gemeentelijke subsidieverordening niet van toepassing verklaard.

- De gemeente verhoudt zich tot de ondernemers vanuit verschillende rollen. De gemeente is wisselend aanjager, opdrachtgever, uitvoerder, beleidsmaker, belastinginner, subsidieverstrekker en samenwerkingspartner van de BIZ organisatie. Het schakelen tussen en het richting de ondernemers geloofwaardig vervullen van deze rollen wordt door sommige gemeenten als lastig gezien.

5. Samenvatting

De derde en laatste monitorrapportage van de Experimentenwet BIZ beschrijft de ontwikkelingen over 2011 vanaf de inwerkingtreding van de Wet in 2009. Dit is het laatste jaar waarin het mogelijk is om nieuwe BIZ initiatieven te ontwikkelen, omdat 1 januari 2012 de deadline vormde voor het vaststellen van heffingsverordeningen. Dit heeft, zeker ook in de tweede helft van 2011 tot veel activiteit gezorgd rondom de BIZ. Ten opzichte van vorig jaar zien we een aantal ontwikkelingen:

- Het aantal BIZ-en is sterk toegenomen. Momenteel (peildatum 15 maart 2011) zijn er 108 gebieden waar een BIZ in uitvoering is. Dit is ruim twee keer zo veel als vorig jaar. Circa twee derde van BIZ-en vindt plaats in een winkelgebied en circa één derde op een bedrijventerrein.
- De beoordeling door initiatiefnemende ondernemers van het vertrouwen tussen gemeente en initiatiefnemende ondernemers is verder toegenomen. De beoordeling van onderling vertrouwen tussen gemeenten en ondernemers komt hiermee steeds meer met elkaar in overeenstemming.
- De waardering van ondernemers in de BIZ gebieden is sterk gewijzigd ten opzichte van vorig jaar. Waar vorig jaar de algemene tendens nog was dat ondernemers weinig verbeteringen zagen, is dit jaar de teneur bij ondernemers in BIZ gebieden juist dat er veel resultaten geboekt worden. Niet alleen geven nu meer ondernemers aan dat er inmiddels resultaten geboekt zijn (50% in 2011 ten opzichte van 28% in 2010), ook is een groter deel van de ondernemers (circa 30 tot 40%) van mening dat er (heel) veel resultaten geboekt zijn, met name op het gebied van aantrekkelijkheid en reinheid van de bedrijfsomgeving.
- De algehele tevredenheid van gemeenten over de procedure is ten opzichte van voorgaande jaar verder toegenomen. Van de bevroegde gemeenten is circa twee derde (zeer) tevreden en is ca. 22% is (zeer) ontevreden, zie onderstaande tabel.

	2009		2010		2011	
	n	%	n	%	n	%
Zeer tevreden	1	5%	3	12%	2	6%
Tevreden	5	26%	10	40%	19	59%
Niet ontevreden/ niet tevreden	4	21%	7	28%	3	9%
Ontevreden	5	26%	4	16%	6	19%
Zeer ontevreden	3	16%	1	4%	1	3%
Weet niet/ geen mening	1	5%	0	0%	1	3%

Tabel 18 Tevredenheid van gemeenten over de procedure om tot een BIZ te komen

- Het slagingspercentage van de draagvlakmetingen is stabiel gebleven op het niveau van vorig jaar. Circa 60% van de draagvlaktoetsen kent een positieve uitslag. Succesfactoren hierbij zijn:
 - De persoonlijke benadering van ondernemers door de initiatiefnemende ondernemers. In gebieden waar de draagvlakmeting is geslaagd is sterk geïnvesteerd in persoonlijke contacten, onder meer door het inzetten van ambassadeurs.

- Gebieden waar een BIZ tot stand is gekomen, kennen een zekere mate van organisatie, bijvoorbeeld in de vorm van een ondernemers- of winkeliersvereniging met een redelijke participatiegraad. Waar geen enkele vorm van organisatie bestaat, lijkt de kans op een succesvolle BIZ gering. Het omgekeerde lijkt ook te gelden: waar de organisatie- en participatiegraad vrijwel 100% is, lijkt een BIZ nauwelijks toegevoegde waarde te hebben.
- Een faciliterende houding van de gemeente. In gebieden waar de draagvlakmeting succesvol is verlopen, hebben gemeenten veelal een actieve en maximaal faciliterende rol op de achtergrond gespeeld.
- Het betrekken van eigenaren, ook als deze in eerste instantie geen heffingsplichtige zijn. Bij de draagvlakverwerving is veelal de aandacht gericht geweest op huurders en eigenaren van leegstaande panden. Verschillende gemeenten geven aan, ook na de draagvlakmeting, expliciet alle eigenaren te informeren over de BIZ.

We constateren dat het algemeen oordeel over de BIZ van zowel gemeenten als initiatiefnemers overwegend positief is. Het belangrijkste overweging van ondernemers om een BIZ in te willen stellen is de behoefte om *free rider*-schap onmogelijk te maken. Voor gemeenten ontstaat met een BIZ een duidelijk aanspreekpunt van een gebied, waarmee afspraken gemaakt kunnen worden. Wel worden er enkele kritische kanttekening gezet bij de werking van de BIZ:

- Het totstandkomingsproces van een BIZ van vraagt van zowel initiatiefnemende ondernemers als gemeenten een grote tijdsinspanning. Veelal is sprake van wantrouwen van ondernemers jegens de gemeente dat overwonnen moet worden. Zij geven daarbij wel aan dat dit de moeite waard is, wanneer de BIZ in uitvoering komt en er resultaten en effecten zichtbaar worden.
- Enkele gemeenten zijn van mening dat de verhouding tussen het uitgekeerde subsidiebedrag en de kosten die het heffen en uitkeren van dit bedrag met zich mee brengt, niet in verhouding met elkaar zijn.
- Een aantal respondenten geeft aan dat er spanning bestaat tussen de instrumenten die de gemeente inzet voor de heffing (belasting instrument) en uitkering (subsidie instrument) en het feit dat het om eigen geld van ondernemers gaat.
- De gemeente verhoudt zich bij de totstandkoming en uitvoering van een BIZ tot ondernemers vanuit verschillende rollen. Het schakelen tussen deze rollen en het richting ondernemers geloofwaardig invullen van deze rollen wordt door sommige gemeenten als lastig gezien.

Bijlage I

Gesprekspartners

Geïnterviewde personen

Joop Maat (gemeente Alphen aan den Rijn)
Kees van Keeken (BIZ VOC Aphen aan den Rijn)
Marije Drost (gemeente Hilversum)
Eveline Duijf (BIZ Gijsbrecht, Hilversum)
Jaap Dam (gemeente Hardenberg)
Jan Mulder (BIZ Centrum Hardenberg, Hardenberg)
Michel Odink (BIZ Centrum Dedemsvaart, Hardenberg)
Wim van Velhuizen (belastingdienst gemeente Rotterdam)
Sipko van der Vlegel (belastingdienst gemeente Rotterdam)
Virginie Hutting (belastingdienst gemeente Rotterdam)
Benno de Jong (Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam)
Douwe Terpstra (Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam)
Anke Griffioen (BIZ Nieuwe Binnenweg, Rotterdam)
Wilma van der Putten (Gemeente Den Haag)
Karien Klinkenberg (onafhankelijk expert)
Frits Lubout (BIZ Dierenselaan, Den Haag)
Hans Beterams (gemeente Venray)
Peter Verhoeven (BIZ Smakterheide, Venray)
Mariene van Luyt (gemeente Woerden)
Caroline van Dam (gemeente Woerden)

Bijlage II

Overzicht BIZ initiatieven per 15 maart 2012

Berenschot

Gemeente	Naam locatie BIZ	Ondernemers categorie	Classificatie Omvang gemeente	Jaar	Fase 2011	Typering
Alphen aan den Rijn	Bedrijventerrein Molenwetering	>200	Middelgroot	2009	Initiatief gestopt	Bedrijventerrein
Alphen aan den Rijn	Stadshart Alphen a/d Rijn	>200	Middelgroot	2009	Uitvoeringsfase	bedrijventerrein
Ameland	Ameland		Klein	2009	Initiatief gestopt	Anders
Amersfoort	Binnenstad		Groot	2011	Informeel overlegfase	Winkelgebied
Amersfoort	Bedrijvenkring Isselt i.o.	>200	Groot	2011	Informeel overlegfase	bedrijventerrein
Amersfoort	Euterpeplein		Groot	2011	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Amersfoort	Neptunusplein	<100	Groot	2010	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Amsterdam	Arena		Groot	2011	Informeel overlegfase	Winkelgebied
Amsterdam	Elandsgracht		Groot	2011	Informeel overlegfase	Winkelgebied
Amsterdam	Ferdinand Bolstraat	100-199	Groot	2011	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Amsterdam	Haarlemmerbuurt		Groot	2011	formaliseringsfase	Winkelgebied
Amsterdam	Jan Evertsenstraat	100-199	Groot	2011	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Amsterdam	Jan van Galenstraat	<100	Groot	2011	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Amsterdam	PC Hoofdstraat		Groot	2011	Informeel overlegfase	Winkelgebied
Amsterdam	Prinsenstraat-Herenstraat	<100	Groot	2011	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Amsterdam	Rozengracht	100-199	Groot	2011	Draagvlaktoets niet gehaald	Winkelgebied
Amsterdam	Spiegelkwartier		Groot	2011	Informeel overlegfase	Winkelgebied
Amsterdam	Utrechtsestraat		Groot	2011	formaliseringsfase	Winkelgebied
Amsterdam	Van Dam tot Stopera	100-199	Groot	2011	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Amsterdam	Westerstraat		Groot	2011	Informeel overlegfase	Winkelgebied
Barendrecht	Bedrijventerrein Bijdorp	100-199	Klein	2010	Uitvoeringsfase	Bedrijventerrein
Beek	Handelsterrein Beekerhoek		klein	2011	Informeel overlegfase	Bedrijventerrein
Beek	Technoport Europe		klein	2011	Informeel overlegfase	Bedrijventerrein
Beesel	Centrum Reuver	100-199	klein	2011	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Bergambacht	Centrum Bergambacht		Klein	2010	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Bergen op Zoom	Binnenstad Bergen op Zoom zone A	>200	Middelgroot	2009	Uitvoeringsfase	Winkelgebied

Berenschot

Bergen op Zoom	Binnenstad Bergen op Zoom zone B	100-199	Middelgroot	2009	Initiatief gestopt	Winkelgebied
Binnenmaas	bedrijventerrein Mijlpolder	100-199	klein	2011	Draagvlaktoets niet gehaald	bedrijventerrein
Bodegraven-Reeuwijk	Broekvelden en Grootte Wetering	100-199	klein	2011	Informeel overlegfase	bedrijventerrein
Bodegraven-Reeuwijk	Vereniging Bedrijventerrein Zoutman	>200	klein	2011	Draagvlaktoets niet gehaald	bedrijventerrein
Boskoop	Centrum		klein	2011	formaliseringfase	Winkelgebied
Boskoop	Sierteelt		klein	2011	Informeel overlegfase	Anders
Breda	Steenakker	100-199	Groot	2011	Uitvoeringsfase	Bedrijventerrein
Brielle	Binnenstad van Brielle	>200	Klein	2010	Initiatief gestopt	Anders
Bunschoten	Haarbrug-Noord	100-199	klein	2011	Uitvoeringsfase	Bedrijventerrein
Capelle aan den IJssel	Hoofdweg CapelleXL	>200	Middelgroot	2011	Uitvoeringsfase	Bedrijventerrein
Culemborg	Bedrijventerrein Pavijen		klein	2011	formaliseringfase	Bedrijventerrein
De Ronde Venen	Centrum Mijdrecht		Klein	2010	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Delft	Schieoevers		Middelgroot	2009	Initiatief gestopt	Bedrijventerrein
Den Haag	Badhuisstraat	<100	Groot	2010	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Den Haag	Belgisch Park	<100	Groot	2010	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Den Haag	Boekhorststraat		Groot	2010	Initiatief gestopt	Winkelgebied
Den Haag	Buurtschap Centrum 2005 (Denneweg e.o.)	100-199	Groot	2009	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Den Haag	City Center (Spuistraat e.o.)	<100	Groot	2009	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Den Haag	Fahrenheitstraat/Thomsonlaan (Segbroek)	100-199	Groot	2010	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Den Haag	Forepark		Groot	2010	Initiatief gestopt	Bedrijventerrein
Den Haag	Frederik Hendriklaan	100-199	Groot	2010	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Den Haag	Haagse Entree	<100	Groot	2011	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Den Haag	Hobbemastraat	<100	Groot	2011	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Den Haag	Hofkwartier	>200	Groot	2010	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Den Haag	Keizerstraat	<100	Groot	2009	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Den Haag	Leyweg		Groot	2010	Informeel overlegfase	Winkelgebied
Den Haag	Loosduinse Hoofdstraat		Groot	2010	Informeel overlegfase	Winkelgebied

Berenschot

Den Haag	Paul Krugerlaan	100-199	Groot	2010	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Den Haag	Reinkenstraat	<100	Groot	2010	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Den Haag	Theresiastraat	100-199	Groot	2010	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Den Haag	Uytenhagestraat		Groot	2010	Informeel overlegfase	Winkelgebied
Den Haag	Van Hoytemastraat	<100	Groot	2011	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Den Haag	Vruchtenbuurt	<100	Groot	2010	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Den Haag	Weimarstraat	100-199	Groot	2010	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Den Haag	Winkelgebied Dierenselaan/Apeldoorselaan	<100	Groot	2009	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Den Haag	Winkelgebied Paleis Noordeinde	100-199	Groot	2010	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Den Haag	Zeeheldenkwartier	>200	Groot	2011	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Den Haag	Zichtenburg - Kerktuinen - Dekkershoek	>200	Groot	2010	Uitvoeringsfase	Bedrijventerrein
Dinkelland	Centrum Denekamp		Klein	2011	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Dinkelland	Centrum Ootmarsum		klein	2011	Draagvlaktoets niet gehaald	Winkelgebied
Dordrecht	Dordste Kil 1		Groot	2009	Initiatief gestopt	Bedrijventerrein
Dordrecht	Dordste Kil 2		Groot	2009	Initiatief gestopt	Bedrijventerrein
Dordrecht	Krabbepolder	<100	Groot	2009	formaliseringsfase	Bedrijventerrein
Dordrecht	LouterBloemen		Groot	2009	formaliseringsfase	Bedrijventerrein
Eindhoven	Centrum Eindhoven	>200	Groot	2009	Initiatief gestopt	Winkelgebied
Enkhuizen	Schepenwijk en het Krabbersplaat	>200	klein	2011	Draagvlaktoets niet gehaald	Bedrijventerrein
Geertruidenberg	Dombosch (Raamsdonkveer)	>200	Groot	2011	Uitvoeringsfase	bedrijventerrein
Goedereede	Industreterrein Stellendam Havens	100-199	Klein	2009	Uitvoeringsfase	Bedrijventerrein
Goirle	Centrum Goirle	<100	Groot	2011	Uitvoeringsfase	bedrijventerrein
Graft-De Rijp	Bedrijvenpark De Volger		klein	2011	Draagvlaktoets niet gehaald	Bedrijventerrein
Haaksbergen	Centrum	100-199	Klein	2011	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Haarlem	Bedrijventerrein Waarderpolder	>200	Groot	2011	Uitvoeringsfase	Bedrijventerrein
Haarlemmermeer	Hoofddorp Centrum	>200	Groot	2011	Uitvoeringsfase	winkelgebied
Haarlemmermeer	Spoorzicht - Nieuw Venne	>200	Groot	2009	Uitvoeringsfase	Bedrijventerrein

Berenschot

Hardenberg	Centrum Dedemsvaart	100-199	Klein	2011	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Hardenberg	Centrum Hardenberg		klein	2011	uitvoeringsfase	Winkelgebied
Hardinxveld-Giessendam	De Peulen		Klein	2009	Initiatief gestopt	Bedrijventerrein
Heerlen	Oranje Nassastraat		Middelgroot	2010	Draagvlaktoets niet gehaald	Winkelgebied
Heerlen	Winkelcentrum Hartje Hoensbroek	<100	Middelgroot	2010	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Hengelo (OV)	Bedrijvenpark Twentekanaal	>200	Middelgroot	2009	Initiatief gestopt	Bedrijventerrein
Hengelo (OV)	Binnenstad Hengelo	>200	Middelgroot	2010	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Hengelo (OV)	Westermaat Zuid	>200	Middelgroot	2010	Initiatief gestopt	Bedrijventerrein
Hillegom	Centrum Hillegom		Klein	2009	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Hilversum	Hilversum Centrum	>200	Middelgroot	2011	Uitvoeringsfase	winkelgebied
Hilversum	Winkelgebied Gijsbrecht van Amstelstraat	100-199	Middelgroot	2009	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Hoogeveen	Centrumgebied Hoogeveen	>200	Middelgroot	2009	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Hoogeveen	De Wieken		Middelgroot	2011	Draagvlaktoets niet gehaald	Bedrijventerrein
Huizen	't Hart van Huizen		klein	2011	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Lansingerland	Bedrijvenpark Rodenrijs	<100	Middelgroot	2011	Uitvoeringsfase	bedrijventerrein
Lansingerland	Glastuinbouwgebied Lansingerland	>200	middelgroot	2011	formaliseringsfase	Anders
Leiderdorp	Van diepeningenlaan (winkelcentrum Santhorst)		Klein	2009	Initiatief gestopt	Winkelgebied
Lelystad	Stadshart Lelystad	>200	Middelgroot	2010	formaliseringsfase	Winkelgebied
Leudal	Haelen		klein	2011	Uitvoeringsfase	Bedrijventerrein
Losser	Centrum Losser	100-199	Klein	2011	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Maasdriel	De Geerden	<100	Klein	2010	Draagvlaktoets niet gehaald	Bedrijventerrein
Maassluis	Stadshart Maassluis		Klein	2009	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Maastricht	Centrum Maastricht	>200	Groot	2010	Informeel overlegfase	Winkelgebied
Middelharnis	Winkelcentrum D'n Diek		Klein	2009	Initiatief gestopt	Winkelgebied
Midden Drenthe	Centrum Beilen	<100	Klein	2010	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Nijmegen	Bedrijventerrein West Kanaaldijk	>200	Groot	2009	Initiatief gestopt	Bedrijventerrein
Nijverdal	Centrum Hellendoorn	>200	klein	2011	Draagvlaktoets niet gehaald	winkelgebied

Berenschot

Noordenveld	Bedrijventerrein Peize		klein	2011	Draagvlaktoets niet gehaald	bedrijventerrein
Noordenveld	Bedrijventerreinen Roden		klein	2011	Draagvlaktoets niet gehaald	bedrijventerrein
Noordenveld	Centrum Roden		Klein	2011	Uitvoeringsfase	winkelgebied
Noordwijk (ZH)	Hoofdstraat	100-199	Klein	2009	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Noordwijk (ZH)	s'Gravendijck / Klei Oost	<100	Klein	2009	Initiatief gestopt	Bedrijventerrein
Noordwijk (ZH)	Winkels Kern Noordwijk Binnen	<100	Klein	2010	Initiatief gestopt	Winkelgebied
Noordwijkerhout	Centrum Noordwijkerhout	100-199	Klein	2010	Initiatief gestopt	Winkelgebied
Oldenzaal	Binnenstad Oldenzaal	100-199	Klein	2011	Draagvlaktoets niet gehaald	winkelgebied
Ommen	Binnenstad		klein	2011	Informeel overlegfase	Winkelgebied
Oosterhout	Centrum Oosterhout		klein	2011	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Oostflakkee	Tonnisseweg Oude Tonge		klein	2011	Draagvlaktoets niet gehaald	Bedrijventerrein
Oud-Beijerland	De Bosschen	<100	Klein	2010	Uitvoeringsfase	Bedrijventerrein
Oud-Beijerland	De Hoogerwerf	100-199	Klein	2010	Uitvoeringsfase	Bedrijventerrein
Rheden	Centrum Dieren		klein	2011	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Rijswijk	Oud-Rijswijk	100-199	Klein	2009	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Roerdalen	Bedrijventerrein Roerdalen	<100	klein	2010	Uitvoeringsfase	bedrijventerrein
Roermond	Binnenstad Roermond	>200	Middelgroot	2010	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Roermond	Centrum Swalmen	<100	Middelgroot	2010	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Roermond	Merum	<100	Middelgroot	2010	Uitvoeringsfase	Bedrijventerrein
Roermond	Retailpark	<100	Middelgroot	2010	Draagvlaktoets niet gehaald	Winkelgebied
Roermond	Roerstreek	100-199	Middelgroot	2010	Uitvoeringsfase	Bedrijventerrein
Roermond	Stadsrand Noord	100-199	Middelgroot	2009	Uitvoeringsfase	Bedrijventerrein
Roermond	Swalmen	<100	Middelgroot	2010	Uitvoeringsfase	Bedrijventerrein
Roermond	Willem Alexander	<100	Middelgroot	2010	Uitvoeringsfase	Bedrijventerrein
Roosendaal	Binnenstad Roosendaal	>200	Middelgroot	2009	Initiatief gestopt	Winkelgebied
Rotterdam	Aert van Nesstraat		Groot	2010	Draagvlaktoets niet gehaald	Winkelgebied
Rotterdam	Bedrijventerrein Hordijk	100-199	Groot	2009	Initiatief gestopt	Bedrijventerrein

Berenschot

Rotterdam	Bedrijventerrein Noord West Rotterdam	>200	Groot	2009	Initiatief gestopt	Bedrijventerrein
Rotterdam	Botlek		Groot	2011	Uitvoeringsfase	bedrijventerrein
Rotterdam	Hillegersberg Centrum	100-199	Groot	2009	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Rotterdam	Hillegersberg Componistenwijk		Groot	2011	Informeel overlegfase	Winkelgebied
Rotterdam	Hoogstraat		Groot	2010	Draagvlaktoets niet gehaald	Winkelgebied
Rotterdam	Karel Doormanstraat		Groot	2010	Draagvlaktoets niet gehaald	Winkelgebied
Rotterdam	Korte Hoogstraat		Groot	2010	Draagvlaktoets niet gehaald	Winkelgebied
Rotterdam	Lijnbaan Binnenwegplein	100-199	Groot	2009	Draagvlaktoets niet gehaald	Winkelgebied
Rotterdam	Lusthofstraat		Groot	2010	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Rotterdam	Meent		Groot	2010	Draagvlaktoets niet gehaald	Winkelgebied
Rotterdam	Nieuwe Binnenweg	100-199	Groot	2009	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Rotterdam	Oude Binnenweg		Groot	2010	Draagvlaktoets niet gehaald	Winkelgebied
Rotterdam	Oudedijk		Groot	2011	Draagvlaktoets niet gehaald	bedrijventerrein
Rotterdam	Rodezand	<100	Groot	2009	Initiatief gestopt	Winkelgebied
Rotterdam	Schiebroek	<100	Groot	2011	Uitvoeringsfase	bedrijventerrein
Rotterdam	Schouwburgplein		Groot	2010	Draagvlaktoets niet gehaald	Winkelgebied
Rotterdam	Stadhuisplein		groot	2011	Informeel overlegfase	Winkelgebied
Rotterdam	Van Oldebarneveldstraat		Groot	2010	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Rotterdam	Witte de With kwartier		Groot	2010	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Rucphen	bedrijventerrein Nijverhei	<100	klein	2011	Draagvlaktoets niet gehaald	bedrijventerrein
's Hertogenbosch	Centrum 's-Hertogenbosch	>200	Groot	2009	Initiatief gestopt	Winkelgebied
Schiedam	Bedrijvenpark Vijfsluizen	100-199	Middelgroot	2009	Uitvoeringsfase	Bedrijventerrein
Schiedam	Broersveld	>200	Middelgroot	2009	Initiatief gestopt	Winkelgebied
Schouwen-Duiveland	Bedrijvenpark West	<100	Klein	2011	Draagvlaktoets niet gehaald	Bedrijventerrein
Schouwen-Duiveland	Bedrijvenpark Zuid	100-199	Klein	2011	Draagvlaktoets niet gehaald	Bedrijventerrein
Schouwen-Duiveland	Centrum Zierikzee	>200	Klein	2011	Draagvlaktoets niet gehaald	winkelgebied
Schouwen-Duiveland	Groot Renesse		klein	2011	Draagvlaktoets niet gehaald	Anders

Berenschot

Sittard Geleen	Handelsterrein Krawinkel		Middelgroot	2011	Informeel overlegfase	Bedrijventerrein
Sittard Geleen	Industriepark Noord		Middelgroot	2011	Informeel overlegfase	Bedrijventerrein
Soest	Soestdijkse Grachten	>200	Klein	2010	Initiatief gestopt	Bedrijventerrein
Soest	Winkelcentrum Rademakerstraat	<100	Klein	2010	Initiatief gestopt	Winkelgebied
Soest	Winkelcentrum Soest Zuid	<100	Klein	2010	Initiatief gestopt	Winkelgebied
Soest	Winkelkring Koninginnelaan	<100	Klein	2010	Initiatief gestopt	Winkelgebied
Soest	Winkelpromenade Soestdijk	<100	Klein	2010	Initiatief gestopt	Winkelgebied
Son en Breugel	Ekkersrijt	>200	Klein	2010	Initiatief gestopt	Bedrijventerrein
Stadskanaal	Bedrijventerrein Stadskanaal 2012	100-199	Klein	2010	formaliseringsfase	Bedrijventerrein
Stadskanaal	Centrum Stadskanaal	100-199	Klein	2009	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Steenwijkerland	Centrum Steenwijk		Klein	2011	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Strijen	Centrum		Klein	2011	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Terneuzen	Centrum Terneuzen	100-199	Middelgroot	2010	Initiatief gestopt	Winkelgebied
Urk	Bedrijventerrein		Klein	2011	Informeel overlegfase	Bedrijventerrein
Utrecht	Cartesiusweg		Groot	2009	formaliseringsfase	Bedrijventerrein
Utrecht	Industierrein Lage Weide	>200	Groot	2009	formaliseringsfase	Bedrijventerrein
Utrecht	Merwedestrook	<100	Groot	2009	formaliseringsfase	Bedrijventerrein
Utrecht	Oudenrijn		Groot	2009	formaliseringsfase	Bedrijventerrein
Utrecht	Overvecht	>200	Groot	2011	Draagvlaktoets niet gehaald	Bedrijventerrein
Utrecht	Rijnsweerd	<100	Groot	2009	Uitvoeringsfase	Anders
Utrecht	Woonboulevard	<100	Groot	2009	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Utrechtse Heuvelrug	Centrum Doorn	<100	klein	2011	formaliseringsfase	Winkelgebied
Veghel	De Amert			2010	Initiatief gestopt	Bedrijventerrein
Veldhoven	Bedrijventerrein De Run		Klein	2009	Initiatief gestopt	Bedrijventerrein
Venlo	Centrum Tegelen	<100	groot	2011	Uitvoeringsfase	winkelgebied
Venlo	Venlo 18 bedrijventerreinen	>200	Middelgroot	2010	Uitvoeringsfase	Bedrijventerrein
Venlo	Venlo Binnenstad	>200	Groot	2009	Initiatief gestopt	Winkelgebied

Berenschot

Venray	De Blakt - Witte Vennen - Vennendreef		klein	2011	formaliseringsfase	Bedrijventerrein
Venray	De Brier		klein	2011	formaliseringsfase	Bedrijventerrein
Venray	De Hulst 1 en 2		klein	2011	formaliseringsfase	Bedrijventerrein
Venray	Keizersveld		klein	2011	formaliseringsfase	Bedrijventerrein
Venray	kernwinkelgebied centrum venray	100-199	klein	2010	Initiatief gestopt	Winkelgebied
Venray	Smakterheide	100-199	klein	2011	Uitvoeringsfase	Bedrijventerrein
Venray	Wanssum	<100	klein	2011	formaliseringsfase	Bedrijventerrein
Venray	Ysselsteyn		klein	2011	formaliseringsfase	Bedrijventerrein
Vianen	Bedrijventerrein De Biezen en De Hagen	100-199	Klein	2009	formaliseringsfase	Bedrijventerrein
Vianen	Vianen Centrum	<100	Klein	2009	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Vlaardingen	Stadshart		Middelgroot	2011	Informeel overlegfase	Winkelgebied
Vlaardingen	Vergulde Hand	100-199	Middelgroot	2011	uitvoeringsfase	Bedrijventerrein
Vlissingen	Binnenstad		klein	2011	Draagvlaktoets niet gehaald	Winkelgebied
Vlissingen	Oost Souburg		klein	2011	Draagvlaktoets niet gehaald	Winkelgebied
Weert	Bedrijventerrein Kampershok	100-199	klein	2010	Draagvlaktoets niet gehaald	Bedrijventerrein
Weert	Centrum Weert	>200	klein	2009	Initiatief gestopt	Winkelgebied
Weesp	Centrum	100-199	klein	2011	Draagvlaktoets niet gehaald	winkelgebied
Westland	Bedrijventerrein De Woerd	<100	Middelgroot	2010	Uitvoeringsfase	Bedrijventerrein
Westland	Bedrijventerrein Leehove	<100	Middelgroot	2010	Uitvoeringsfase	Bedrijventerrein
Westland	Bedrijventerrein Wateringveldsche Polder	>200	Middelgroot	2010	Uitvoeringsfase	Bedrijventerrein
Westland	Winkelcentrum 's-Gravenzande	100-199	Middelgroot	2010	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Westland	Winkelcentrum Naaldwijk	100-199	Middelgroot	2010	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Westland	Winkelgebied Monster	100-199	Middelgroot	2010	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Wijdemeren	Nootweg (Nieuw Loosdrecht)	<100	Klein	2011	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Woensdrecht	De Kooi Hoogerheide	<100	klein	2011	Draagvlaktoets niet gehaald	bedrijventerrein
Woerden	Barwoutswaarder		klein	2011	Formaliseringsfase	Bedrijventerrein
Woerden	Centrumgebied	>200	klein	2011	Uitvoeringsfase	Winkelgebied

Berenschot

Woerden	Honthorst		klein	2011	Formaliseringsfase	Bedrijventerrein
Woerden	Middelland Noord		klein	2011	Formaliseringsfase	Bedrijventerrein
Woerden	Middelland Zuid		klein	2011	Formaliseringsfase	Bedrijventerrein
Woerden	Polanen		klein	2011	Formaliseringsfase	Bedrijventerrein
Zaanstad	Binnenstad Zaandam		Groot	2011	formaliseringsfase	Winkelgebied
Zaanstad	Molletjesveer/Noorderveld		groot	2011	Draagvlaktoets niet gehaald	Bedrijventerrein
Zeewolde	Zeewolde centrum	100-199	Klein	2010	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Zoetermeer	Dorpsstraat	100-199	Groot	2011	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Zoetermeer	Noordelijke Bedrijventerreinen	>200	Groot	2009	Draagvlaktoets niet gehaald	Bedrijventerrein
Zoeterwoude	Bedrijventerrein Grote Polder	100-199	Klein	2009	Uitvoeringsfase	Bedrijventerrein
Zuidplas	Bedrijventerrein de Hoogeveen		klein	2011	formaliseringsfase	Bedrijventerrein
Zuidwest Friesland	Bedrijventerreinen De Marne, De Klokslag, De Ward, Industriepark De Wymerts	>200	Middelgroot	2010	Uitvoeringsfase	Bedrijventerrein
Zuidwest Friesland	Binnenstad Bolsward	100-199	Middelgroot	2010	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Zuidwest Friesland	Binnenstad Sneek	>200	Middelgroot	2010	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Zwijndrecht	Groote Lindt	100-199	klein	2010	Uitvoeringsfase	Bedrijventerrein
Zwijndrecht	Koopcentrum Noord	<100	Klein	2010	Draagvlaktoets niet gehaald	Winkelgebied
Zwolle	Assendorp	<100	Groot	2010	Uitvoeringsfase	Winkelgebied
Zwolle	Centrum Zwolle		Groot	2010	Draagvlaktoets niet gehaald	Anders
Zwolle	Dieze Centrum (Diezerkade-Brink-Thomas a Kempisstraat-Vechtstraat)		Groot	2009	Uitvoeringsfase	Winkelgebied

Bijlage III

Resultaten BIZ draagvlakmetingen

Berenschot

Jaar	Gemeente	BIZ Initiatief	Eerste meting			Tweede meting			Derde meting			Draagvlaktoets gehaald
			Respons	% voor	WOZ-waarde	Respons	% voor	WOZ-waarde	Respons	% voor	WOZ-waarde	
2009	Alphen aan den Rijn	Stadshart Alphen a/d Rijn	50%	75%								ja
2011	Amersfoort	Euterpeplein	onbekend	onbekend								ja
2010	Amersfoort	Neptunusplein	79%	95%	59%							ja
2011	Amsterdam	Ferdinand Bolstraat	58%	70%								ja
2011	Amsterdam	Jan Evertsenstraat	63%	68%								ja
2011	Amsterdam	Jan van Galenstraat	72%	71%								ja
2011	Amsterdam	Prinsenstraat-Herenstraat	84%	76%								ja
2011	Amsterdam	Rozengracht	71%	66%								nee
2011	Amsterdam	Van Dam tot Stopera	59%	68%								ja
2010	Barendrecht	Bedrijventerrein Bijdorp	58%	77%								ja
2011	Beesel	Centrum Reuver	61%	68%	81%							ja
2010	Bergambacht	Centrum Bergambacht	100%	92%								ja
2009	Bergen op Zoom	Binnenstad Bergen op Zoom zone A	60%	63%		64%	75%					ja
2009	Bergen op Zoom	Binnenstad Bergen op Zoom zone B	51%	55%		Samengevoegd met A						nee
2011	Binnenmaas	bedrijventerrein Mijlpolder	57%	57%	43%							nee

Berenschot

2011	Bodegraven-Reeuwijk	Vereniging Bedrijventerrein Zoutman	65%	28%	40%								nee
2011	Breda	Steenakker	53%	96%	99%								ja
2010	Brielle	Binnenstad van Brielle	70%	61%									nee
2011	Bunschoten	Haarbrug-Noord/De Kronkels?	63%	77%									ja
2011	Capelle aan den IJssel	Hoofdweg CapelleXL	51%	70%									ja
2010	De Ronde Venen	Centrum Mijdrecht	53%	71%									ja
2010	Den Haag	Badhuisstraat	69%	69%									ja
2010	Den Haag	Belgisch Park	82%	75%									ja
2009	Den Haag	Buurtschap Centrum 2005 (Denneweg e.o.)	72%	82%									ja
2009	Den Haag	City Center (Spuistraat e.o.)	60%	77%									ja
2010	Den Haag	Fahrenheitstraat/Thomsonlaan (Segbroek)	63%	80%									ja
2010	Den Haag	Frederik Hendriklaan	78%	75%									ja
2011	Den Haag	Haagse Entree	70%	72%									ja
2011	Den Haag	Hobbemastraat	64%	80%									ja
2010	Den Haag	Hofkwartier	58%	75%									ja

Berenschot

2009	Den Haag	Keizerstraat	61%	67%								ja
2010	Den Haag	Paul Krugeraan	70%	86%								ja
2010	Den Haag	Reinkenstraat	79%	71%								ja
2010	Den Haag	Theresiastraat	72%	88%								ja
2011	Den Haag	Van Hoytemastraat	82%	87%								ja
2010	Den Haag	Vruchtenbuurt	73%	73%								ja
2010	Den Haag	Weimarstraat	62%	72%								ja
2009	Den Haag	Winkelgebied Dierenselaan/Apeldoornselaan	59%	79%								ja
2010	Den Haag	Winkelgebied Paleis Noordeinde	65%	88%								ja
2011	Den Haag	Zeeheldenkwartier	63%	73%								ja
2010	Den Haag	Zichtenburg - Kerketuinen - Dekkershoek	59%	84%								ja
2011	Dinkelland	Centrum Denekamp	onbekend	onbekend								ja
2011	Dinkelland	Centrum Ootmarsum	onbekend	onbekend								nee
2011	Enkhuizen	Schepenwijk en het Krabbersplaat	55%	36%								nee
2011	Geertruidenberg	Dombosch (Raamsdonkveer)	62%	68%								ja
2009	Goedereede	Industreterrein Stellendam Havens	59%	82%								ja

Berenschot

2011	Goirle	Centrum Goirle	76%	84%								ja
2011	Graft-De Rijp	Bedrijvenpark De Volger	43%									nee
2011	Haaksbergen	Centrum	69%	68%								ja
2011	Haarlem	Bedrijventerrein Waarderpolder	46%	69%	85%	53%	72%					ja
2011	Haarlemmermeer	Hoofddorp Centrum	54%	75%	78%							ja
2009	Haarlemmermeer	Spoorzicht - Nieuw Vennepe	48%	52%	56%	66%	67%	71%				ja
2011	Hardenberg	Centrum Dedemsvaart	75%	69%	74%							ja
2011	Hardenberg	Centrum Hardenberg	66%	62%	62%	onbekend	onbekend					ja
2009	Hardinxveld-Giessendam	De Peulen	83%	55%	65%							nee
2010	Heerlen	Oranje Nassastraat	onbekend	onbekend								nee
2010	Heerlen	Winkelcentrum Hartje Hoensbroek	65%	67%								ja
2009	Hengelo (OV)	Bedrijvenpark Twentekanaal	53%	63%	80%							nee
2010	Hengelo (OV)	Binnenstad Hengelo	58%	74%								ja
2010	Hengelo (OV)	Westermaat Zuid	47%	59%								nee
2009	Hillegom	Centrum Hillegom	55%	90%								ja
2011	Hilversum	Hilversum Centrum	52%	68%								ja
2009	Hilversum	Winkelgebied Gijsbrecht van	66%	75%								ja

Berenschot

		Amstelstraat										
2009	Hoogeveen	Centrumgebied Hoogeveen	60%	79%	83%							ja
2011	Hoogeveen	De Wieken	onbekend	onbekend								nee
2011	Huizen	't Hart van Huizen	voldoende	71%								ja
2011	Lansingerland	Bedrijvenpark Rodenrijs	voldoende	75%								ja
2011	Leudal	Haelen	onbekend	onbekend								ja
2011	Losser	Centrum Losser	82%	78%								ja
2010	Maasdriel	De Geerden	onbekend	onbekend								nee
2009	Maassluis	Stadshart Maassluis	74%	84%	66%							ja
2010	Midden Drenthe	Centrum Beilen	75%	80%								ja
2011	Nijverdal	Centrum Hellendoorn	54%	41%								nee
2011	Noordenveld	Bedrijventerrein Peize	63%	65%	nvt							nee
2011	Noordenveld	Bedrijventerreinen Roden	62%	58%	nvt							nee
2011	Noordenveld	Centrum Roden	64%	71%	81%							ja
2009	Noordwijk (ZH)	Hoofdstraat	53%	92%								ja
2010	Noordwijkerhout	Centrum Noordwijkerhout	83%	49%								nee
2011	Oldenzaal	Binnenstad Oldenzaal	81%	53%								nee
2011	Oosterhout	Centrum Oosterhout	voldoende	75%								ja

Berenschot

2011	Oostflakkee	Tonnisseweg Oude Tonge	onbekend	onbekend								nee
2010	Oud-Beijerland	De Bosschen	70%	90%	70%							ja
2010	Oud-Beijerland	De Hoogerwerf	onbekend	onbekend								ja
2011	Rheden	Centrum Dieren	65%	82%								ja
2009	Rijswijk	Oud-Rijswijk	67%	83%								ja
2010	Roermond	Binnenstad Roermond	68%	68%	59%							ja
2010	Roermond	Centrum Swalmen	89%	85%								ja
2010	Roermond	Merum	87%	75%	87%							ja
2010	Roermond	Retailpark	78%	64%	75%							nee
2010	Roermond	Roerstreek	60%	85%	92%							ja
2009	Roermond	Stadsrand Noord	76%	64%	73%	86%	73%	80%				ja
2010	Roermond	Swalmen	81%	80%	95%							ja
2010	Roermond	Willem Alexander	70%	73%	86%							ja
2010	Rotterdam	Aert van Nesstraat	50%	63%		31%	100%					nee
2009	Rotterdam	Bedrijventerrein Hordijk	57%	33%	50%	64%	54%					nee
2009	Rotterdam	Bedrijventerrein Noord West Rotterdam	34%	18%	29%							nee
2011	Rotterdam	Botlek	64%	78%								ja

Berenschot

2009	Rotterdam	Hillegersberg Centrum	39%	34%		57%	55%		63%	69%		ja
2010	Rotterdam	Hoogstraat	40%	55%		38%	55%					nee
2010	Rotterdam	Karel Doormanstraat	33%	67%		37%	71%					nee
2010	Rotterdam	Korte Hoogstraat	56%	60%		44%	63%					nee
2009	Rotterdam	Lijnbaan Binnenwegplein	39%	31%	32%	30%	38%		36%	32%		nee
2010	Rotterdam	Lusthofstraat	83%	67%								ja
2010	Rotterdam	Meent	44%	54%		40%	52%					nee
2009	Rotterdam	Nieuwe Binnenweg	42%	69%	37%	54%	74%					ja
2010	Rotterdam	Oude Binnenweg	56%	51%		60%	45%					nee
2011	Rotterdam	Oudedijk	41%	50%								nee
2009	Rotterdam	Rodezand	40%	0%								nee
2011	Rotterdam	Schiebroek	62%	83%								ja
2010	Rotterdam	Schouwburgplein	42%	80%		33%	75%					nee
2010	Rotterdam	Van Oldebarneveldstraat	50%	68%								ja
2010	Rotterdam	Witte de With kwartier	53%	70%								ja
2011	Rucphen	bedrijventerrein Nijverhei	100%	55%								nee
2009	's Hertogenbosch	Centrum 's-Hertogenbosch	41%	53%	48%							nee
2009	Schiedam	Bedrijvenpark Vijfsluizen	53%	72%	75%							ja

Berenschot

2011	Schouwen-Duiveland	Bedrijvenpark West	45%	onbekend									nee
2011	Schouwen-Duiveland	Bedrijvenpark Zuid	55%	31%									nee
2011	Schouwen-Duiveland	Centrum Zierikzee	58%	34%									nee
2011	Schouwen-Duiveland	Groot Renesse	56%	54%									nee
2010	Soest	Soestdijkse Grachten	onbekend	onbekend									nee
2010	Soest	Winkelcentrum Rademakerstraat	onbekend	onbekend									nee
2010	Soest	Winkelcentrum Soest Zuid	onbekend	onbekend									nee
2010	Soest	Winkelkring Koninginnelaan	onbekend	onbekend									nee
2010	Soest	Winkelpromenade Soestdijk	onbekend	onbekend									nee
2010	Son en Breugel	Ekkersrijt	64%	63%									nee
2009	Stadskanaal	Centrum Stadskanaal	55%	45%		61%	63%		77%	69%			ja
2011	Steenwijkerland	Centrum Steenwijk	63%	76%	81%								ja
2011	Strijen	Centrum	83%	83%									ja
2010	Terneuzen	Centrum Terneuzen	62%	54%									nee
2011	Utrecht	Overvecht	30%	44%									nee

Berenschot

2009	Utrecht	Rijnsweerd	75%	81%								ja
2009	Utrecht	Woonboulevard	60%	85%								ja
2011	Venlo	Centrum Tegelen	67%	81%								ja
2010	Venlo	Venlo 18 bedrijventerreinen	51%	78%								ja
2009	Venlo	Venlo Binnenstad	47%	70%		>50%	65%					nee
2011	Venray	Smakterheide	onbekend	onbekend								ja
2009	Vianen	Vianen Centrum	60%	80%								ja
2011	Vlaardingen	Vergulde Hand	53%	74%								ja
2011	Vlissingen	Binnenstad	onbekend	onbekend								nee
2011	Vlissingen	Oost Souburg	onbekend	onbekend								nee
2010	Weert	Bedrijventerrein Kampershoek	66%	64%								nee
2009	Weert	Centrum Weert	51%	50%								nee
2011	Weesp	Centrum	onbekend	56%								nee
2010	Westland	Bedrijventerrein De Woerd	81%	91%	92%							ja
2010	Westland	Bedrijventerrein Leebove	62%	68%	75%							ja
2010	Westland	Bedrijventerrein Wateringveldsche Polder	55%	71%	71%							ja
2010	Westland	Winkelcentrum 's-Gravenzande	51%	69%								ja

Berenschot

2010	Westland	Winkelcentrum Naaldwijk	60%	72%	72%							ja
2010	Westland	Winkelgebied Monster	60%	75%	80%							ja
2011	Wijdmeren	Nootweg (Nieuw Loosdrecht)	75%	94%								ja
2011	Woensdrecht	De Kooi Hoogerheide	42%	onbekend								nee
2011	Woerden	Centrumgebied	60%	67%								ja
2011	Zaanstad	Molletjesveer/Noorderveld	44%	38%								nee
2010	Zeewolde	Zeewolde centrum	61%	80%	78%							ja
2011	Zoetermeer	Dorpsstraat	63%	69%	72%							ja
2009	Zoetermeer	Noordelijke Bedrijventerreinen	58%	41%	31%	48%	43%					nee
2009	Zoeterwoude	Bedrijventerrein Grote Polder	61%	66%								ja
2010	Zuidwest Friesland	Bedrijventerreinen De Marne, De Klokslag, De Ward, Industriepark De Wymerts	69%	69%	81%							ja
2010	Zuidwest Friesland	Binnenstad Bolsward	76%	75%	79%							ja
2010	Zuidwest Friesland	Binnenstad Sneek	56%	80%	77%							ja
2010	Zwijndrecht	Groote Lindt	55%	94%	voldoende							ja
2010	Zwijndrecht	Koopcentrum Noord	68%	65%	onvoldoende							nee
2010	Zwolle	Assendorp	voldoende	71%								ja

Berenschot

2010	Zwolle	Centrum Zwolle	47%	33%								nee
2009	Zwolle	Dieze Centrum (Diezerkade-Brink-Thomas a Kempisstraat-Vechtstraat)	69%	87%								ja

Berenschot